

DE THEORY-FICTION VAN DE CCRU

OP ZOEK NAAR THE OUTSIDE

Felix De Backer

Studentennummer: 01711729

Promotor(en): Prof. dr. Gertrudis Van De Vijver, drs. Kobe Keymeulen

Masterproef voorgelegd voor het behalen van de graad master in de wijsbegeerte

Academiejaar: 2024 – 2025

Word count 1: 22373

Word count 2: 22883

Inhoud

Voorwoord.....	iv
Dankwoord.....	v
Gebruikte afbeeldingen	vi
1. Inleiding: van theorie en fictie naar <i>theory-fiction</i>	1
2. <i>Aging like fine wine?</i> - een korte geschiedenis van Warwick's Grand (C)Cru	3
2.1. Een naam op een deur.....	3
2.2. Zo vader zo zoon: de CCRU en de cybernetica	5
3. 'Hyperstition' of de <i>theory-fiction</i> van de CCRU.....	9
3.1. Het "makes itself real"-mantra.....	9
3.2. Voorbij reëel fictief: de CCRU Mythos.....	12
3.3. "Does he actually mean that?": hyperstition en (on)geloof	18
3.4. Tijdreizen 101	26
4. Een (poging tot) confrontatie met <i>the Outside</i> : Land's lezing van Kant	34
4.1. Land's Kant.....	35
4.2. Een anti-correlationistische anticipatie	39
5. Hyperstition en <i>the Outside</i>	41
5.1. Transcendentale horror.....	41
5.2. Een accelerationistische tendens	48
5.3. Het dictee van the Outside	52
6. Cyber-symposium.....	57
7. Conclusie	60
8. Bibliografie.....	65

Voorwoord

Tijdens het schrijven van deze thesis hing ik vaak papieren op aan de muur voor mijn bureau. De reden hiervoor leek initieel praktisch: het is handig om bepaalde essentiële zaken snel te kunnen raadplegen. Zo hangt het Numogram van de CCRU al enkele maanden op mijn muur, naast een schematische weergave van de feedback-processen uit de cybernetica en de algemene structuur van deze thesis. Handig, inderdaad.

Na een tijdje begon ik mij echter af te vragen of deze praktijk niet een andere of aanvullende betekenis had. Was de realiteit niet dat ik het gewoon ‘cool’ vond? Vond ik het niet gewoon *cool* om te schrijven tussen allerlei moeilijk ogende schema’s en chaotisch gekrabbel? Het ietwat gênante antwoord is vermoedelijk affirmatief. Cool is het inderdaad ook.

Een gelijkaardige fascinatie en spanning is wat mij initieel, in de vroege jaren van mijn studie wijsbegeerte, deed graviteren naar het werk van de CCRU en de Britse filosoof Nick Land. Het was allemaal zo vreselijk cool. De verregaande stilistische vernieuwingen, de radicale ideeën erachter en – als kers op de taart – de tot de verbeelding sprekende anekdotes die met dit alles gepaard gingen. Een manier van aan filosofie doen die ik nog niet kende openbaarde zich. Dit was wat ik wou onderzoeken, dit was filosofie *done right*.

Na een tijdje maakte twijfel, zoals ook die die gepaard ging met de vele papieren aan de muur, zich van mij meester. Was dit allemaal wel zo interessant en diepgaand als het initieel leek? Was het niet gewoon louter cool, zonder filosofische diepgang, zonder filosofische pertinentie? Had Reza Negarestani, die ooit zo enthousiast deelnam aan de praktijken van Land, gelijk toen hij waarschuwde dat een revolutionaire stijl soms een conservatieve inhoud verhult? ¹ Ik begon te denken van wel.

Fast-forward naar deze thesis en het is tijd om de proef op de som te nemen. Ik kan alvast zeggen dat ik met het schrijven van deze thesis tot het inzicht ben gekomen dat het een het ander niet hoeft uit te sluiten.

¹ Negarestani, Reza, “Engineering The World, Crafting The Mind”. NERO Editions 12 september 2018, geraadpleegd 13 augustus 2024, <https://www.neroeditions.com/docs/reza-negarestani-engineering-the-world-crafting-the-mind/>.

Dankwoord

Mijn grootste dank gaat bij uitstek uit naar Kobe Keymeulen en professor Van De Vijver.

Kobe bedank ik graag voor de steeds interessante gesprekken over het onderwerp, evenals de passie die hij zelf duidelijk had voor de CCRU en consoorten. Dat werkte steevast motiverend. Ook waardeer ik ten zeerste hoe hij vertrouwen bleef hebben in mij en in dit werk, waar anderen misschien al vroeger de hoop hadden opgegeven.

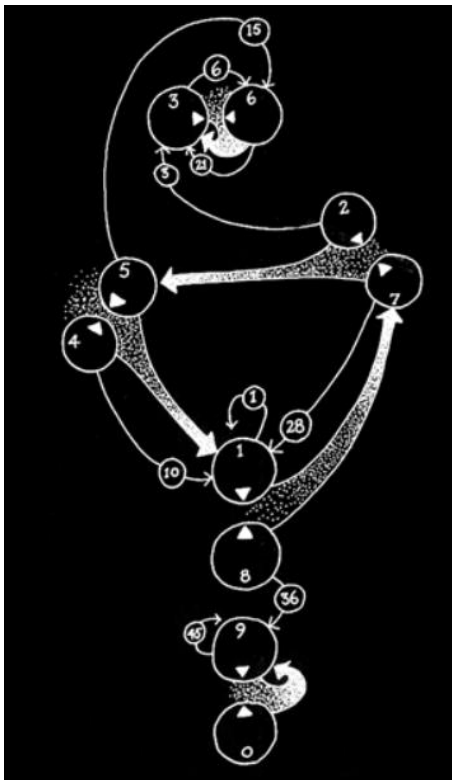
Professor Van De Vijver bedank ik voor de filosofie zo prachtig en intrigerend te vertolken doorheen al haar lessen. Nooit liep ik buiten zonder geprikkeld te zijn. Het heeft me werkelijk de schoonheid van deze discipline doen inzien.

Bedankt aan mijn ouders, om mijn turbulent studententraject met tolerantie en begrip te beantwoorden.

Ook dank ik Ibe, voor de goede suggesties en gesprekken over deze thesis.

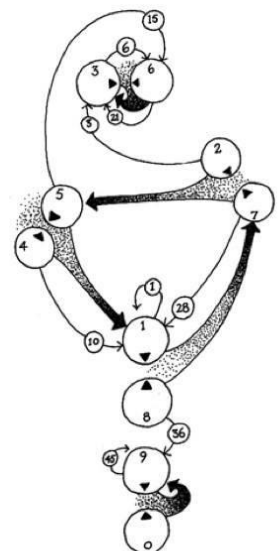
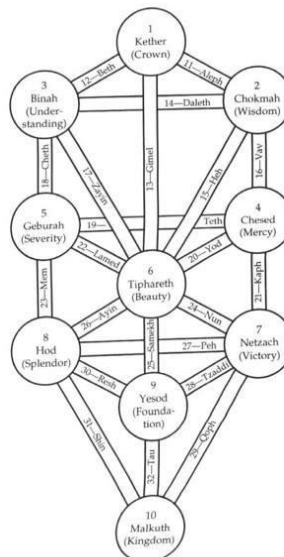
Allerlaatst voel ik me verplicht enkele artiesten te danken die het schrijven van deze thesis een stuk makkelijker hebben gemaakt. Bedankt Mach-Hommy, billy woods en Tha God Fahim. Hun werk fungeerde steevast als een herbronning, als een zekere plek van comfort.

Gebruikte afbeeldingen

Figuur 1: Numogram²

You vs. the guy she tells you not to worry about

Figuur 2: Een meme die de Tree of Life met het Numogram contrasteert. Nick Land schreef hierover: "Among the greatest memes ever, it's true."³

² CCRU, Numogram, z.d., <https://ccru.net>

³ Numogram Tree of Life Meme, 2021, <https://x.com/paralexei/status/1399938338438750213>.

1. Inleiding: van theorie en fictie naar *theory-fiction*

De filosofie, het beminnen van de wijsheid, kent een absolute loyaliteit aan de theorie. Fictie in het algemeen, los van welke concrete vorm deze aanneemt, is daarentegen in grote mate vrijgesteld van een dergelijke plicht. Desondanks is de geschiedenis van de wijsbegeerte gevuld met instanties waarbij fictieve elementen toch hun weg vinden naar dit theoretische bestel.

Theory-fiction is een recent gepopulariseerde term die verwijst naar dergelijke hybridevormen van filosofie. Het is moeilijk om ze strikt te plaatsen aan de zijde van de theorie of fictie. Een zogenaamde ‘*Theory-fiction reading list*’, opgesteld door een doctoraatsstudent die semi-viraal ging in 2018 illustreert hoe breed deze notie geïnterpreteerd kan worden. De namen in de lijst gaan van Lucretius tot Friedrich Nietzsche en Søren Kierkegaard om uiteindelijk aan te komen bij Nick Land en Reza Negarestani. Ook figuren die veeleer herkend zullen worden als schrijvers (voornamelijk van sciencefiction) dan als filosofen passeren de revue: William Gibson, Umberto Eco en Octavia Butler.⁴

Al deze auteurs problematiseren de ‘zuivere’ theorie op verschillende manieren en in verschillende mate. Zo wordt Lucretius genoemd als een soort beoefenaar van theorie in narratieve vorm, en worden bepaalde sciencefictionauteurs omschreven als “*sci phi*” gezien het hoge filosofische gehalte van de fictionele inhoud.⁵ Iemand als Kierkegaard bewerkstelligt dan weer een soort mengelmoes tussen de realiteit en het fictionele wanneer hij in zijn werk *Of/Of* (1843) een filosofische argumentatie opvoert in de vorm van een briefwisseling tussen twee fictieve personages die bescheiden worden vertolkt als “A” en “B”.⁶

Hoewel al deze auteurs een zekere wisselwerking tussen fictie en theorie bewerkstelligen, is *theory-fiction* een term die het best behouden blijft voor de specifieke experimenten in stijl die populair werden aan het eind van de jaren 90, meer specifiek aan de Britse universiteit van Warwick. De manier waarop de schrijfstijl in deze *theory-fiction* experimenten interageert met de achterliggende theorie is mijns inziens tot op de dag van vandaag niet overtroffen.

⁴ Gregory Marks, “A Theory-Fiction Reading List”, The Wasted World, 3 november 2018, geraadpleegd 19 december 2024.

⁵ Marks, “A Theory-Fiction Reading List”.

⁶ Søren Kierkegaard, *Of, Of: een levensfragment*, vertaald door Jan Marquart Scholtz (Amsterdam, Nederland: Boom, 2007).

Waar bij mensen als Kierkegaard eerder sprake is van iets dat we filosofie met fictionele elementen kunnen noemen, gaat *theory-fiction* wezenlijk over het bewerkstelligen van een compleet nieuwe evaluatie van wat theorie en fictie (al dan niet) zijn en kunnen zijn. Het is niet zomaar theorie én fictie. Het is bijgevolg ook de specifieke karakterisering van een dergelijke hybride *theory-fiction* stijl door de CCRU, gecentraliseerd rond hun notie van *hyperstition*, waarop deze thesis zal focussen.

Meer specifiek wordt er nagegaan wat het filosofisch potentieel van dergelijke verregaande stilistische experimenten is: kan *theory-fiction* in de vorm van *hyperstition*, zoals de CCRU hun karakterisering ervan noemt, een zeker denken van *the Outside* mogelijk maken?

2. *Aging like fine wine?* - een korte geschiedenis van Warwick's Grand (C)Cru

Zeggen wat de CCRU – al dan niet – inhoudt, is niet bepaald evident. De verzameling gebundelde geschriften van de CCRU stelt dan ook enigszins provocatief: “*CCRU DOES NOT, HAS NOT, AND WILL NEVER EXIST*”⁷ Deze uitspraak, waarvan de loutere aanwezigheid op die achterflap de waarheid ervan lijkt tegen te spreken, nodigt alvast uit tot verder onderzoek.

Laten we beginnen met een allereerste ambivalentie op te merken in de geschriften door en over de CCRU: er wordt gealterneerd tussen ‘CCRU’ en ‘Cru’. Specifieker: wanneer de CCRU over zichzelf spreekt lijkt deze Cru te verkiezen, in andere gevallen lijkt CCRU de voorkeur te genieten. Zo gebruikt Simon Reynolds, een man die enkele mails wisselde met de CCRU en persoonlijke banden met enkele van de leden onderhield, in zijn blogpost over de geschiedenis van de CCRU consequent ‘CCRU’.⁸

CCRU is een acroniem. Surfen we naar ccru.net, de website van de CCRU, dan staat er bovenaan te lezen: “Cybernetic Culture Research Unit”. Cru daarentegen is misschien nog steeds een acroniem, maar door de hoofdletters te verwijderen wordt intuïtief de connotatie van een naam opgeroepen. Je gaat naar de CCRU om te hangen met Cru. Deze subtiele interventie lijkt mij geenszins toevallig. Het onderscheid is misschien niet bijzonder relevant maar is wel illustratief voor wat de CCRU graag doet: ambiguïteiten installeren, verwarring zaaien, alles overgieten met een mystieke en cryptische saus. Dit is even vervelend als cruciaal voor hun betrachtingen, zoals later zal blijken. Alles wat de CCRU doet, schrijft of ‘verzint’ draagt bij tot het imago dat zich doorheen de jaren rond deze entiteit is beginnen vormen. Nog voor we goed en wel zijn begonnen, is het ontologisch statuut van deze entiteit dus al op losse schroeven gezet. We kunnen in elk geval stellen dat de CCRU iets is (/was?) met naam en faam.

2.1. *Een naam op een deur*

We weten nog niet wat de CCRU is, maar het spreekt: “*Cru retrochronically triggers itself from October 1995, using a UK University as a temporary habitat.*”⁹ De Britse universiteit

⁷ CCRU, *Writings 1997-2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017).

⁸ Simon Reynolds, “Renegade Academia - the CCRU” 2014, geraadpleegd 4 juli 2024, <https://reynoldsretro.blogspot.com/2014/04/renegade-academia-ccru.html>.

⁹ CCRU, “Communiqué One: Message to Simon Reynolds (1998) », in *Writings 1997-2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017), 7.

waar het hier om gaat is de universiteit van Warwick, waar ook Nick Land werkte voor de CCRU daar voet aan wal kreeg. Of beter gezegd, voor de CCRU daar een naam op een deur kreeg: *“Ccru is the name on a door in an institution which said of the Ccru that it ‘does not, has not, and will never exist.’”*¹⁰

Het verhaal begint met Sadie Plant die van de universiteit van Birmingham, meer specifiek diens afdeling ‘Cultural Studies’, overkwam om deze nieuwe onderzoekseenheid te leiden. Deze onderzoekseenheid had betrekking op wat ‘Cybernetic Culture’ zou gaan heten. Plant bracht enkele van haar doctoraatsstudenten en andere onderzoekers mee naar Warwick en zo geschiedde: de Cybernetic Culture Research Unit, de CCRU, ontstond.¹¹

De CCRU was dus een nieuwe eenheid, met nieuwe mensen, gesitueerd in de filosofie-afdeling van Warwick. Het is belangrijk om op te merken dat veel van de doctoraatsstudenten die Plant naar de CCRU meebracht niet geschoold waren in filosofie, wat spanningen veroorzaakte binnen de universiteit van Warwick. Zo schrijft Reynolds hierover dat: *“By the second year of its existence, tensions emerged between the CCRU-virus and its host, the Philosophy Department.”*¹² Zo werd er onder meer geklaagd over het feit dat weinig van de teksten van de CCRU-entiteit gepubliceerd raakten in academische tijdschriften. Dit spanningsveld tussen *oldschool* academische filosofen en deze nieuwe onderzoekseenheid ligt volledig in lijn met het anti-academische en subversieve karakter van de CCRU. Zij hekelden immers de academische instellingen die volgens hen de flux van onderzoek belemmeren: *“Infinite debt. You can’t speak unless you’ve read this or that, or this on that. Interminable waiting for authorization letters from above, letters after your name. Endless staircases leading up into limitless gloom.”*¹³

Maar zoals we al weten heeft de CCRU naar eigen zeggen dus nooit bestaan. En inderdaad, Sadie Plant verliet Warwick en de CCRU in 1997, nog voor deze officieel geregistreerd werd door de universiteit. Na haar werd de entiteit overgelaten aan Nick Land.¹⁴ Het is ook deze Nick Land die de CCRU finaal zal vormen en die verantwoordelijk is voor een groot deel van de reputatie die de CCRU vandaag de dag heeft. Land zal ook later dat jaar de universiteit

¹⁰ CCRU, “Communiqué One: Message to Simon Reynolds (1998)”, 7.

¹¹ Reynolds, “Renegade Academia - the CCRU.”

¹² Reynolds, “Renegade Academia - the CCRU.”

¹³ CCRU, “Cybernetic Culture,” in *#Accelerate* (Falmouth: Urbanomic, 2014), 315-20, 317

¹⁴ Reynolds, “Renegade Academia - the CCRU.”

verlaten, en met hem verdween daar ook de CCRU. Zodoende eindigde het laatste ‘officiële’ jaar van de CCRU.

De praktijken van de CCRU zetten zich verder in een appartement boven The Body Shop in Leamington Spa. De overdracht van de macht van Plant naar Land had een niet te onderschatten impact. Waar Plant werd omschreven als iemand met haar blik op het wereldse, was Land veeleer iemand die genoot van het zich terugtrekken uit de wereld, van het kluizenaarsleven. Het is dan ook hier, in dat appartement boven The Body Shop en onder leiding van Nick Land, dat de CCRU getransformeerd is tot een quasi-cult waarvan de leden elkaar tot waanzin gedreven hebben. Zo vertelt een van de studenten van Land hierover dat “*a punishing regime of too much thinking and drinking drove several members into mental and physical crises.*”¹⁵

Het is bovendien opmerkelijk dat de vroegste teksten in de bundel verzamelde geschriften van de CCRU dateren uit 1997. In zekere zin is het hier pas allemaal écht begonnen. In zekere zin is de CCRU dus pas beginnen te bestaan, toen ze niet meer bestond, toen ze finaal losgetrokken werd van het laatste dat haar tegenhield: de ketens van de academie.

Wat was nu het opzet van deze mystieke entiteit? Maya B. Kronik¹⁶, een ooggetuige van de begintagen van de CCRU en nu bekend als oprichter van de onafhankelijke uitgeverij Urbanomic, beschrijft de insteek van de CCRU als volgt: “*what CCRU was trying to do ... [is that] culture is a type of production and cybernetics is the best way to understand production, therefore we need a cybernetic theory of culture.*”¹⁷ Twee elementen staan dus centraal in het project van de CCRU: het concipiëren en bestuderen van cultuur als productie, en de cybernetica als het model bij uitstek om deze productie te begrijpen.

2.2. Zo vader zo zoon: de CCRU en de cybernetica

Om de CCRU te begrijpen moeten we eerst de cybernetica (minstens een beetje) begrijpen, en de eerder aparte verhouding die de CCRU hiermee had. De peetvader van deze relatief nieuwe wetenschap, Norbert Wiener, definieert haar als volgt: “*Cybernetics is a word invented to*

¹⁵ Andy Beckett, “Accelerationism: How a Fringe Philosophy Predicted the Future We Live in,” *The Guardian*, 8 september 2021, <https://www.theguardian.com/world/2017/may/11/accelerationism-how-a-fringe-philosophy-predicted-the-future-we-live-in>.

¹⁶ Maya B. Kronik schreef vroeger onder de naam Robin Mackay. Of in hun eigen woorden: “*Maya B. Kronik is a reencrypted iteration of the autistic formerly known as Robin Mackay.*”

¹⁷ Zer0 Books and Repeater Media, “The K-Files Presents ‘Robin Mackay: A CCRU Retrospective’,” 14 februari 2022, <https://www.youtube.com/watch?v=jgUkQTRtagc>, 46:35.

define a new field in science. It combines under one heading the study of what in a human context is sometimes loosely described as thinking and in engineering is known as control and communication.”¹⁸ De cybernetica probeert dus zowel menselijke als niet-menselijke processen samen te brengen onder de gemeenschappelijke noemers van controle en communicatie. Aldus bewerkstelligt ze, in de analyse van Land, een theorie die ‘flux’ in zijn algemeenheid kan vatten.¹⁹ Het is onder meer deze cybernetische geste, deze afvlakking van het onderscheid tussen het menselijke en niet-menselijke, die een enorme indruk zal nalaten op CCRU en consoorten.

Verder staat bij de cybernetica de notie van feedback-processen centraal. Dergelijke processen bestaan uit een dynamiek waarbij de resultaten van een bepaalde actie terug worden gevoed in het systeem waarna dat kan bijsturen op basis hiervan, dit is feedback.²⁰ Hierbinnen wordt een onderscheid gemaakt tussen positieve en negatieve feedback-processen. Als de feedback leidt tot een versterking van het voorafgaande gedrag dan is het een positief feedback-proces, als de feedback zorgt voor een bijsturing van het voorafgaande gedrag dan gaat het om een negatief feedback-proces. Kortom positieve feedback-processen laten het systeem escaleren, negatieve gaan het stabiliseren: escalatie versus homeostase.²¹

In de cybernetica van Wiener genieten deze negatieve feedback-processen, onder meer wegens de stabiliteit die ze verschaffen, de voorkeur. Land omschrijft de man en zijn cybernetica als volgt: “*Wiener is the great theoretician of stability cybernetics, integrating the sciences of communication and control in their modern or managerial-technocratic form.*”²²

Het is hier dat Land en Plant een cruciale interventie zullen doen: Wiener zou de radicaliteit van zijn eigen nieuwe wetenschap miskennen. We moeten ons heil niet zoeken in de negatieve feedback-processen met hun stabiliteit en homeostase, het zijn daarentegen net de escalerende, zelfvernietigende positieve feedback-processen waarin het radicale potentieel van de cybernetica ligt. Waar Wiener deze negatieve feedback-processen net verkoos wegens de stabiliteit die deze verschaften, is dat net de reden dat Plant en Land daarvan willen afstappen. Ze zijn niet mild voor Wiener: “*His propaganda against positive feedback –*

¹⁸ Norbert Wiener, “CYBERNETICS”, *Scientific American* 179, nr. 5 (1948): 14-19, <http://www.jstor.org/stable/24945913>, 14.

¹⁹ Nick Land, “Circuitries”, in *Fanged Noumena*, (Falmouth: Urbanomic, 2011), 289-318, 295.

²⁰ J. De Rosnay, “Feedback”, *Principia Cybernetica Web*, 6 januari 1997, geraadpleegd 7 juli 2024, <http://pespmc1.vub.ac.be/FEEDBACK.html>.

²¹ De Rosnay, “Feedack”.

²² Land, “Circuitries”, 299.

*quantizing it as amplification within an invariable metric – has been highly influential, establishing a cybernetics of stability fortified against the future. There is no space in such a theory for anything truly cyberpositive, subtle or intelligent beyond the objectivity required for human comprehension.”*²³

In tegenstelling tot Wiener, die aan de kant van de mens en zijn lafheid staat, willen Land en Plant daarentegen op zoek naar iets dat werkelijk *cyberpositive* kan zijn. Homeostase versus escalatie, Wiener versus Land/Plant, het verleden versus de toekomst. Ze gaan zelfs zo ver te stellen dat een cybernetica van de stabiliteit à la Wiener, die de negatieve feedback-processen privilegieert, eigenlijk helemaal niet cybernetisch is: “*Cybernetics was itself to be kept under control, under a control that was not itself cybernetic.*”²⁴ In die zin is het betoog van de CCRU tegen de Wieneriaanse cybernetica gelijkaardig aan haar worstelingen met de academische instelling. In beide gevallen is er sprake van een ongewenste controle die iets verhindert: “*You’re not allowed to follow these things where they want to go.*”²⁵ klaagde Mark Fisher, ongetwijfeld het bekendste lid van de CCRU, nog.

De cybernetica is in de handen van de CCRU op dit punt al een stuk stouter geworden. Maar hier stopt het niet. Een cruciale configuratie moet immers nog plaatsvinden: de ‘cyberpositieve cybernetica’ van Land en Plant zal worden aangesloten op enkele centrale concepten uit het denken van Gilles Deleuze en Felix Guattari. Wat Land betreft dienen we deze laatstgenoemden zelfs te vermelden “*amongst the great cyberneticists.*”²⁶

Deze combinatie lijkt op het eerste gezicht misschien enigszins bizar, maar op zich is dit een logische configuratie. De analyses van de zogenaamde ‘*desiring-machines*’²⁷ door Deleuze en Guattari tonen immers een gelijkaardige afvlakking van het onderscheid tussen mens en machine, die ook de cybernetica typeert. Land vermeldt dat dan ook expliciet: “*Cybernetics develops functionally, and not representationally: a ‘desiring machine, a partical object, does not represent anything’*”²⁸ Het is interessant hoe Land hier zijn visie op cybernetica uiteenzet aan de hand van citaten uit het werk van Deleuze en Guattari zelf. Zo plaatst hij hun woorden in een nieuwe context waardoor ze iets nieuws vertellen. In die zin is Land ook effectief een

²³ Sadie Plant en Nick Land, “Cyberpositive”, in *#Accelerate* (Falmouth: Urbanomic, 2014), 303-13, 305.

²⁴ Plant en Land, “Cyberpositive”, 306.

²⁵ Reynolds, “Renegade Academia - The CCRU.”

²⁶ Land, “Circuitries”, 296.

²⁷ Land gebruikte voor zijn analyses van Deleuze en Guattari consequent de Engelse vertaling. Bijgevolg hanteer ik deze hier ook.

²⁸ Land, “Circuitries”, 295.

nieuwe machine aan het construeren: de cybernetica wordt uit elkaar gehaald en terug vastgekoppeld aan het raderwerk van Deleuze en Guattari.

De CCRU wil dus, zoals Maya Kronik uiteenzette, komen tot een zekere cybernetische theorie van cultuur vanuit de veronderstelling dat dat de beste manier is om (cultuur)productie te begrijpen. De verhouding van de cybernetica tot cultuur is hier dubbel. Er is dus de cybernetische theorie van cultuur, maar tegelijkertijd is cultuur voor de CCRU op zichzelf ook cybernetisch. Bovendien is de CCRU zelf een machine met een (micro)culturele productie: “*Ccru feeds it researches back into its own microcultural production. Its basic tool in this respect is ‘pulp-theory/fiction hybridity’ or Hyperstition*”.²⁹ Deze beschrijving van het CCRU project sluit perfect aan bij de feedback-processen uit de cybernetica. De CCRU zelf wil dus een cybernetische theorie over cultuur, waarbij deze cultuur zelf cybernetisch is, en waarbij het project om deze cybernetische theorie over een cybernetische cultuur zelf volledig analoog is aan een cybernetisch feedback-proces.

Tot zover de geschiedenis en cybernetische achtergrond van de CCRU. Een schets hiervan was echter noodzakelijk om tot het centrale deel van deze thesis te komen: *theory-fiction*. Het is namelijk deze *theory-fiction* of *hyperstition* die voor de CCRU de centrale notie zal vormen voor dit project.

²⁹ CCRU, “Communiqué Two: Message to Maxence Grunier (2001)”, in *Writings 1997-2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017)

3. ‘Hyperstition’ of de *theory-fiction* van de CCRU

Hyperstition is de naam die de CCRU geeft aan hun specifieke karakterisering van theory-fiction(s). Om adequaat grip te kunnen krijgen op deze notie zal ik mij voornamelijk baseren op de bundel verzamelde geschriften van de CCRU, hun website (ccru.net) en de ‘Hyperstition’ blog (hyperstition.abstractdynamics.org), een samenwerking tussen de CCRU en onder andere Reza Negarestani.³⁰

Het neologisme *hyperstition* is duidelijk een samenvoeging van ‘hyper’ en ‘superstition’, het Engelse woord dat ‘bijgeloof’ betekent. ‘Hyper’ brengt ons snel bij woorden zoals intensiteit en snelheid. Verder zijn de positieve feedback-processen en meer specifiek het privilegiëren van deze in de ‘cyberpositieve’ cybernetica van Plant en Land vrij makkelijk als ‘hyper’ te omschrijven. Ook de aanwezigheid van ‘hype’ in ‘hyper’ mag niet aan de aandacht ontsnappen, zoals we straks zullen zien tijdens de bespreking van *unbelief*. Tot zover *hyper* en *superstition*, maar welk potentieel wordt er nu vrijgemaakt door deze samen te voegen?

3.1. *Het “makes itself real”-mantra*

De vruchtbaarste aanpak om deze complexe en bij momenten verwarrende notie te vatten is om een basisdefinitie te nemen en deze ons te laten gidsen doorheen dit onderzoek. In een brief van Peter Vysparov gericht aan Echidna Stillwell lezen we: “*We are interested in fiction only insofar as it is simultaneously hyperstition – a term we have coined for semiotic productions that make themselves real.*”³¹ Hier vinden we een beknopt mantra dat kan fungeren als rode draad: een *hyperstition* is een semiotische productie die zichzelf echt maakt, die zichzelf verwerkelijkt. Dit is volgens mij de cruciaalste eigenschap van *hyperstition* evenals de bron van de eigenheid van de specifieke ‘CCRU-stijl’ van *theory-fiction*. *Hyperstitions*, wat ze ook mogen zijn, maken zichzelf echt, werkelijk.

Dit mantra van de zelfverwerkelijking is het eerste van de vier elementen die de CCRU onderscheidt met betrekking tot *Hyperstition*. We botsen al snel op deze definitie na even te snuisteren op hun website, meer bepaald na het klikken op de rubriek getiteld “*syzygy*”. Het vierledig verhaal gaat als volgt:

“1. *Element of effective culture that makes itself real.*

³⁰ K-Punk, “HYPERSTITION UPDATE”, k-punk.org, 26 juni 2004, geraadpleegd 13 juli 2024, <https://k-punk.org/hyperstition-update/>

³¹ CCRU, “Origins of the Cthulhu Club”, in *Writings 1997-2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017), 59-64, 63.

2. *Fictional quantity functional as time-travelling device.*

3. *Coincidence intensifier.*

4. *Call to the Old Ones.*”³²

De semiotische producties beschreven in de briefwisseling tussen Stillwell en Vysparov zijn hier ingeruild voor een “*element of effective culture*”. Zoals eerder aangehaald, is cultuur voor de CCRU een soort productie, dus het is logisch dat ze in de karakterisering van *hyperstition* cultuur en productie als inwisselbaar zien.

Het is belangrijk om op te merken dat de elementen die zichzelf in *hyperstition* werkelijk maken, niet bij voorbaat al werkelijk konden zijn. Geïmpliceerd in de beweging van de zelfverwerkelijking is een zekere niet-werkelijkheid die eraan voorafgaat. De elementen die in *hyperstition* zichzelf verwerkelijken zijn dus fictieel of niet-werkelijk van aard, of sterker nog: moeten dat zijn. Zo beschrijft de CCRU de praktijk van *hyperstition* dan ook als volgt: “*Loosely defined, the coinage refers to ‘fictions that make themselves real’.*”³³

Semiotische producties, elementen van werkzame cultuur, ficties ... ze hebben allemaal de revue gepasseerd in deze definities. De enige constante is het “makes itself real”-mantra. Maar laat dat nu net het deel zijn dat het moeilijkste te vatten is: hoezo maakt iets zichzelf echt? De verleiding om dit alles in metaforische termen te begrijpen is bijgevolg groot. Land spreekt echter klare taal in dit verband: “*The hyperstitional object is no mere figment of ‘social construction’, but it is in a very real way ‘conjured’ into being by the approach taken to it.*”³⁴ Het object dat in een *hyperstition* zichzelf werkelijk maakt, gaat voorbij aan het sociale. Voorts is de woordkeuze van Land hier interessant, het gebruik van het woord “*conjure*” roept namelijk de connotatie van iets magisch op. De *hyperstition* maakt zichzelf écht echt, niet metaforisch, niet via een sociaal proces, maar door een magische manifestatie.

De verwijzingen naar het magische komen frequent terug in de teksten van de CCRU. Dit magische is gegrond in de realiteit, of beter: het produceert veranderingen in die realiteit. Dat het fictieve doordringen is van magische kracht had ook de Amerikaanse schrijver William Burroughs door: “*Burroughs construed writing – and art in general – not aesthetically, but functionally, - that is to say, magically, with magic defined as the use of signs to produce*

³² CCRU, “Syzygy”, Cybernetic Culture Research Unit, geraadpleegd 14 juli 2024, <https://ccru.net/syzygy.htm>.

³³ CCRU, “Lemurian Time War”, in *Writings 1997-2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017), 33-52, 35.

³⁴ Nick Land, “Hyperstition: An Introduction”, 0(rphan)D(rift>) archive, 2009, geraadpleegd 19 juli 2024, <https://www.orphandrifarchive.com/articles/hyperstition-an-introduction/>.

changes in reality.”³⁵ Magie is dus niets meer of minder dan de kracht van een teken om iets teweeg te brengen in de realiteit. Een teken, een semiotische productie heeft magische kracht als het een zekere impact heeft.

Met deze verschuiving van een esthetische naar een functionele benadering van schrijven heeft Burroughs volgens de CCRU een gelijkschakeling tussen fictie en de realiteit bewerkstelligd. Deze gelijkschakeling kan zowel negatief als positief gelezen worden. De negatieve, volgens de CCRU ‘postmoderne’, lezing interpreteert deze gelijkschakeling als een verregaand ontologisch scepticisme. De realiteit is fictie dus niets is echt.³⁶

De reden dat een dergelijke lezing onhoudbaar is, is omdat ze andermaal terugkeert naar een louter esthetische en dus niet-magische benadering van het schrijven. Immers, als de realiteit fictie is en we dus van niets kunnen zeggen dat het werkelijk is, is elk schrijven niets meer of minder dan een stijloefening: *“Far from constituting a subversion of representative realism, the postmodern celebration of the text without a referent merely consummates a process that representative realism had initiated, Representative realism severs writing from any active function, surrendering it to the role of reflecting, not intervening in, the world.”*³⁷

Het is interessant hoe de CCRU een louter esthetische benadering van het schrijven in de zelfde intellectuele lijn als die van representatief realisme plaatst. Hiermee leggen ze bloot dat, ook al is er volgens dergelijke visie een relatie tussen het woord en de realiteit, deze relatie volstrekt irrelevant is. Wat er geschreven wordt kan al dan niet overeenkomen met de realiteit, maar het kan niets transformeren in die realiteit. Dat is bij *hyperstition* fundamenteel anders: *“For postmodernists, the distinction between real and unreal is not held to matter, whereas for practitioners of hyperstition, differentiating between ‘degrees of realization’ is crucial.”*³⁸ Het gaat er niet langer om een een-op-een relatie tussen woord en referentie te bewerkstelligen. Ten gunste daarvan wordt er bij *hyperstitions* gewerkt met een gradatie van realiteit.

In hyperstition is het schrijven dus nooit een zaak van stijl alleen: fictie is meer dan louter esthetische prullaria. Een puur esthetische benadering steriliseert de fictie en berooft haar van haar *hyperstitional* en dus magisch potentieel. Het ernstig nemen van ‘magie’ lijkt misschien

³⁵ CCRU, “Lemurian Time War”, 35.

³⁶ CCRU, “Lemurian Time War,” 35.

³⁷ CCRU, “Lemurian Time War”, 35-6.

³⁸ CCRU, “Lemurian Time War”, 36.

atypisch voor een filosofisch essay en misschien iets dat veeleer in sciencefiction thuishoort. Maar dat is natuurlijk net het punt. Land, die de controverse zelden schuwt, ziet sowieso geen heil in het afbakenen van verschillende genres: “*every great philosopher is producing an important fiction. Marx is obviously a science fiction writer.*”³⁹. Bovendien is dit onderschrijven van het magisch potentieel dat fictie heeft binnen een praktijk van *hyperstition*, simpelweg een andere manier om uiting te geven aan de definitie van een fictie die zichzelf verwerkelijkt.

Burroughs is dus duidelijk een grote inspiratie voor de CCRU, zoals ze ook expliciet aangeven. Maar zoals misschien al duidelijk is, uit deze inspiratie zich niet in een schoolse bespreking van zijn werk en leven. Burroughs wordt losgerukt uit de realiteit en als *hyperstitional entity* betrokken in een ware magische oorlog. Elementen uit de realiteit gebruiken en deze herintegreren in een fictioneel netwerk is kenmerkend voor *theory-fiction*. Reza Negarestani, auteur van het canonieke⁴⁰ *theory-fiction* boek ‘Cyclonopedia’ beschrijft de methodiek als volgt: “*taking apart reality including my own, dimension by dimension, so as to reinvent it on the level of unrecognizable fiction.*”⁴¹

3.2. Voorbij reëel|fictief: de CCRU Mythos

Met deze inbedding van Burroughs in een *theory-fiction* magische oorlog zijn we aanbeland bij een tweede aspect van het vierledig verhaal, met name de “*fictional quantities functional as time-travel devices.*”, meer bepaald het register van het fictionele dat hier aangehaald wordt. Dat dit incorporeren van het fictionele niet begrepen mag worden als een zuiver stilistische interventie, blijkt nog maar eens uit de manier waarop *hyperstition* gedefinieerd wordt in het glossarium van de CCRU. Deze verklarende woordenlijst, die wegens haar extreem zelfreferentiële karakter eerder esoterisch dan verklarend is, legt namelijk een belangrijke klemtoon: “*Element of effective culture that makes itself real, through fictional quantities functioning as time-traveling potentials.*”⁴² We zien hier voornamelijk de eerste

³⁹ Reynolds, “Renegade Academia - The CCRU”.

⁴⁰ Voor zover ik weet bestaat er geen officiële canon van *theory-fiction* werken. Bovendien strookt het gegeven van een canon niet met de CCRU’s paranoia tegenover controle en controlerende instanties, een canon is dan ook bijzonder *arborescent* ... Toch kan ik mij niet van de indruk ontdoen dat indien er een canon van (cybernetische) *theory-fiction* zou bestaan, ‘Cyclonopedia’ er ongetwijfeld deel van zou uitmaken. Hetgeen het dichtst in de buurt komt van een dergelijke canon is de blogpost die ik in de inleiding reeds aanhaalde. Hier heeft Cyclonopedia alvast een plaatsje gekregen.

⁴¹ Negarestani, Reza, “Engineering The World, Crafting The Mind”. NERO Editions 12 september 2018, geraadpleegd 20 juli 2024, <https://www.neroeditions.com/docs/reza-negarestani-engineering-the-world-crafting-the-mind/>.

⁴² CCRU, “Appendix 1: Ccru Glossary”, in *Writings 1997-2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017), 357-70, 363.

twee elementen uit de eerder aangehaalde vierledige definitie, met het verschil dat hier “*through*” toegevoegd is. De zelfverwerkelijking verloopt doorheen het fictionele. Verre van een stilistisch akkefietje dus, waar we hier mee te maken hebben is veeleer ontologische noodzakelijkheid.

De CCRU roept doorheen hun hele werk dus voortdurend fictionele namen en instellingen op en laat deze interageren met reële mensen, wezens, ... Opmerkelijk is dat de CCRU zélf samen met hun notie van de *hyperstition* ook wordt ingebed in dit fictioneel netwerk. Zo komt bijvoorbeeld hun fascinatie voor Burroughs nota bene niet uit de lucht gevallen. Er wordt verteld over een ontmoeting met een figuur genaamd William Kaye, die de CCRU attent maakte op het *hyperstitional* potentieel van het werk van de Amerikaanse schrijver: “*Kaye drew Ccru’s attention to Burrough’s description of viruses in Ah Pook is Here: ‘And what is a virus? Perhaps simply a pictorial series like Egyptian glyphs that makes itself real’*”.⁴³ William Kaye bestaat niet (en is misschien zelfs geen mens, er wordt gesproken van een “*intelligent source*”⁴⁴), de CCRU evenmin (en heeft dat ook nooit gedaan noch zal ze dat ooit doen). Burroughs is daarentegen wel een man van vlees en bloed. Het bestaan van Vysparov en Stillwell, uit wiens briefwisseling ik eerder citeerde, is dan weer eerder dubieus te noemen. De voortdurende alternering tussen deze “*degrees of realization*”⁴⁵ is een klassieker uit het *hyperstition* draaiboek.

Een gevolg van deze *theory-fiction* hybride en de versmelting van het fictionele en het reële is dat de lezer zich voortdurend afvraagt wat nu al dan niet echt is. Ontologische verwarring is kenmerkend voor de producties van de CCRU. Vaak beland je bij het zoeken naar namen als Vysparov, Stillwell, Kaye al snel terug bij de CCRU-website zelf, of websites die op een of andere manier hiernaar verwijzen. In die zin wordt de verwarring relatief snel opgeheven, écht twijfelen over het bestaan van de *hyperstitional* entiteiten van de CCRU zullen allicht weinigen doen.

Twee dingen zijn hier belangrijk om op te merken. Allereerst mogen we niet vergeten dat deze teksten geschreven zijn in een tijd waarin het navigeren op het internet veel minder gestroomlijnd was dan nu. Waar vroeger een flux van hyperlinks de surfer koortsachtig tot nieuwe verbindingen bracht, is nu veeleer sprake van een gecentraliseerd netwerk van cyber-

⁴³ CCRU, “Lemurian Time War”, 35.

⁴⁴ CCRU, “Lemurian Time War”, 33.

⁴⁵ CCRU, “Lemurian Time War”, 36.

autostrades: alle wegen leiden naar Amazon. Het is aannemelijk dat het element van verwarring beter werkte toen het internet nog iets anarchistischer was.

Voorts is het ontbreken van de absolute twijfel over het al dan niet bestaan van een Vysparov, een Stillwell, niet per se schadelijk voor het opzet van de *hyperstitions*. De verwarring die gepaard kan gaan met de *theory-fiction* schrijfstijl is niet het doel op zich, eerder ‘mooi meegenomen’. Het doel is vooral om een netwerk te creëren dat de realiteit kan infiltreren: “*Rather than acting as a transcendental screen, blocking out contact between itself and the world, the fiction acts as a Chinese box – a container for sorcerous interventions in the world.*”⁴⁶ Met deze *theory-fiction* wordt de lezer door het fictionele gezogen naar het theoretische, waar bij aankomst blijkt dat het theoretische al die tijd al fictioneel was, en vice versa.

Cruciaal hierbij is dat *hyperstition* of *theory-fiction* niet begrepen wordt als een theoretiseren over fictie: “*The whole pulp theory/theory-fiction thing was/is a way of doing theory through, not “on”, pop cultural forms.*”⁴⁷. De CCRU wil de fictie dus in zekere zin openen naar de realiteit: theoretiseren *door* en *met* fictie, niet *over* fictie. Hun notie van *hyperstition* als ficties die echt worden, lijkt op het eerste gezicht dan ook contradictorisch, maar het is net dit spanningsveld waar de CCRU mee wil spelen. De zelfverwerkelijking van *hyperstitions* stelt immers het onderscheid tussen fictie en non-fictie waarbij fictie wordt geconcipieerd als datgene wat “niet echt” is in vraag. Want als een fictie zichzelf verwerkelijkt, is het dan nog fictie? En is de(ze) werkelijkheid dan niet fictief geworden? De CCRU zal deze beide vragen affirmatief beantwoorden, en daarmee is de oppositie tussen het fictieve en het reële eveneens tenietgedaan: “*In the hyperstitional model Kaye outlined, fiction is not opposed to the real.*”⁴⁸ Met *hyperstition* poogt de CCRU om voorbij theorie en fictie te denken: “*At its most radical, what is at stake here is more than the disguise of theory as fiction, or fiction as theory, but a dissolution of the opposition itself.*”⁴⁹

De eerder aangehaalde vertelling over Burroughs’ magische oorlog in *Lemurian Time War* biedt een goede illustratie van deze hybride schrijfvorm, evenals de CCRU’s aanhoudende strijd tegen controle. In deze tekst wordt Burroughs als grote held naar voren geschoven

⁴⁶ CCRU, “Lemurian Time War”, 38.

⁴⁷ Mark Fisher, “Why K?”, in *K-Punk* (National Geographic Books, 2018), 19-20, 19.

⁴⁸ CCRU, “Lemurian Time War”, 35.

⁴⁹ Mark Fisher, *Flatline Constructs: Gothic Materialism and Cybernetic Theory-Fiction* (Exmilitary Press, 2018), 156.

vanwege zijn strijd tegen de ‘controllers’: “*Burroughs names the dominant control program the One God Universe, or OGU. He wages war against the fiction of OGU, which builds its monopolistic dominion upon the magical power of the Word: upon programming and illusion.*”⁵⁰ De *One God Universe* of OGU wil bijgevolg ook zijn werk en het *hyperstitional* potentieel dat het in zich draagt verdoezelen: “*From the controller’s point of view, Kaye said, ‘it is of course imperative that Burroughs is thought of as merely a writer of fiction. That’s why they have gone to such lengths to sideline him into a ghetto of literary experimentation’.*”⁵¹

De visie van OGU inzake fictie staat dus in scherp contrast met de *hyperstitions* van de CCRU en consoorten. Waar deze laatstgenoemden de ficties graag buiten zichzelf laten treden en het register van het reële laten infiltreren, is de geste van de OGU daarentegen één van afbakening: “*In OGU, fiction is safely contained by a metaphysical ‘frame’, prophylactically delimiting all contact between the fiction and what is outside of it.*”⁵² Die grens tussen ‘het buiten’ van de fictie en de fictie zelf is net wat binnen *hyperstitions* geproblematiseerd wordt: het is nooit louter literair experimenteren, het is een zelfverwerkelijking, het is *hyperstition*.

Lemurian Time War gaat zo nog even door en neemt de lezer als het ware mee in deze guerrilla van Burroughs tegen OGU. De CCRU vertelt dit verhaal dan ook in een aparte stijl, die veel weg heeft van speculatie over samenzweringen en complotten op het internet: “*OGU feeds on belief. In order to work, the story that runs reality has to be believed, which is also to say that the existence of a control program determining reality must not be suspected or believed.*”⁵³ OGU wordt hier ongeveer vereenzelvigd met de realiteit an sich, maar de manier waarop de CCRU erover vertelt doet het lijken alsof hier net de samenzwering zit. In tegenstelling tot de CCRU, die met hun *hyperstitions* een zogezegd van de pot gerukte visie op de realiteit willen installeren, zijn het net diegenen die ‘de realiteit’ als dusdanig aanvaarden en deze niet in vraag stellen die een samenzwering verhullen. Het is dus net de OGU met haar schijnbare realiteit die in feite een controleprogramma is dat een monopolie op magie wilt: “*In order to operate effectively, OGU must first of all deny the existence of magical war itself. There is only one reality: its own.*”⁵⁴ Door dit alles lijkt de CCRU de lezer zélf bij deze oorlog te betrekken. “Dus aan wiens kant sta je? De guerrillastrijders van de

⁵⁰ CCRU, “*Lemurian Time War*”, 37.

⁵¹ CCRU, “*Lemurian Time War*”, 37.

⁵² CCRU, “*Lemurian Time War*”, 37.

⁵³ CCRU, “*Lemurian Time War*”, 38.

⁵⁴ CCRU, “*Lemurian Time War*”, 37.

hyperstition, die staan voor een democratisering van magie en een proliferatie van realiteiten? Of de OGU met haar monopolie op magie en unitaire realiteit?”, vraagt de onderzoekseenheid die nooit heeft bestaan.

We hebben het nu gehad over de CCRU's configuratie van Burroughs. Maar er wordt zoals gezegd ook veelvuldig gebruik gemaakt van fictionele personages. Een van de meest beruchte is professor D.C. Barker. Deze professor is bekend – als hij dat al is – van het interview dat de CCRU met hem afnam. Maar ik moet op mijn woorden letten, Land zou het namelijk grondig oneens zijn met Barkers reductie tot het fictionele: “...*we'd be a bit reluctant to say 'imaginary' now wouldn't we? ... We've learned as much – well, vastly more from Professor Barker – than supposedly 'real' pedagogues!*”⁵⁵ Ook Kaye waarschuwde al tegen een al te snelle reductie van – en dit zal raar klinken – fictionele figuren tot het fictionele. Zo schrijft laatstgenoemde over Captain Mission, een fictieel personage uit de werken van Burroughs: “*He maintained that the relation between Burroughs and Mission was not that of author to character, but rather that of “anachronistic contemporaries”, bound together in a knot of “definite yet cognitively distressing facts”.*”⁵⁶ De ernst gecombineerd met de schijnbare absurditeit waarmee er over deze figuren wordt gesproken kan soms de indruk geven dat dit alles voor de CCRU één grote *inside joke* is. Dat is misschien ook zo, en bij momenten vergt het moeite om dit allemaal te begrijpen en serieus te blijven nemen. Maar, zoals in de hele geschiedenis van de filosofie, loont het de moeite om toch eens te proberen mee te denken.

Want het is niet zo evident als het misschien initieel lijkt om dit systeem van *hyperstitions* onderuit te halen. In hoeverre is de impact van iemand als Barker fictieel of niet reëel? Nick Land is werkelijk beïnvloed door ideeën die toegeschreven worden aan deze professor en er is recent een boek gepubliceerd dat als titel een van Barkers grootste vondsten draagt.⁵⁷ Als we even de drang tot het vinden van een reële referentie voor deze naam ‘Barker’ opschorten lijkt op z'n minst de realiteit van diens *impact* moeilijk te ontkennen. De vraag “bestaat professor Barker nu écht?” zal zich echter altijd opdringen. Maar ze is in zekere zin naast de kwestie. We zagen eerder immers al hoe de CCRU zich verzette tegen een representatief realisme waarin het schrijven zich verhoudt tot de realiteit in een relatie van reflectie. De vraag “bestaat Professor Barker nu écht?” vertrekt dus vanuit veronderstellingen over realiteit en het reële waar deze soort *theory-fictions* fundamenteel afstand van nemen. In tegenstelling tot de

⁵⁵ Reynolds, “Renegade Academia – the CCRU”.

⁵⁶ CCRU, “Lemurian Time War”, 45.

⁵⁷ Thomas Moynihan, *Spinal Catastrophism: A Secret History* (Falmouth: Urbanomic, 2019).

krampachtige zoektocht naar een referentie vraagt de CCRU: “*What happens when fiction (itself) propagates, contaminating the Real?*”⁵⁸ Ook in *Lemurian Time War* kwam deze verschuiving reeds naar voren: “*In the hyperstitional model Kaye outlined, fiction is not opposed to the real. Rather, reality is understood to be composed of fictions – consistent semiotic terrains that condition perceptual, affective and behavioral responses.*”⁵⁹ De klemtoon leggen op impact in realiteit is bovendien ook in lijn met de affiniteit tussen *hyperstitions* en magie die eerder werd beschreven.

Deze ‘*cyberneticization of fiction*’, zoals Fisher de *hyperstitional* innovatie noemt, doet de verhouding van fictie tot het reële fundamenteel veranderen. De relatie is niet langer een van reflectie (fictie weerspiegelt de realiteit) maar een van beïnvloeding (fictie heeft impact op de werkelijkheid). Exact in deze verschuiving schuilt ook de cybernetische insteek: “*This feedback circuit means the end of fiction as a mirror, the end of realism in its mimetic mode.*”⁶⁰ Fisher ziet in deze nieuwe verhouding van fictie tot het reële tot het realisme een feedback circuit. En dat is niet zo gek. Wanneer we namelijk focussen op beïnvloeding en dus impact van fictie op de werkelijkheid, ontstaat er een dynamiek die veel weg heeft van de feedback-processen uit de cybernetica. De *hyperstitional entity* (bijvoorbeeld D.C. Barker of William Kaye) wordt in het systeem ingeplugd en geeft feedback (*degree of realization*) waarna er dus een escalatie of homeostase kan ontstaan. Maar vergeet het betoog van Plant en Land tegen een cybernetica van de stabiliteit niet. Het is namelijk enkel een cyberpositieve cybernetica die de zelfverwerkelijking van de *hyperstitions* kan verwezenlijken: “*A cyberpositive circuit that can sustain itself over a long period of time ... will reach a state of feedback density that effectively flips extensity into intensity, and thus engineers a change in kind rather than degree.*”⁶¹ Een Wieneriaanse cybernetica met diens privilegiëren de negatieve feedback-circuits zou een dergelijke escalatie bij voorbaat onmogelijk maken, de flux van de fictie zou bijgestuurd moeten worden om de stabiliteit van het systeem te behouden. “Fictie moet fictie blijven”, luidt de imperatief van de homeostase. Een *hyperstitional* benadering van fictie is dus inherent cybernetisch, en meer bepaald cyberpositief cybernetisch. De *hyperstitions* moeten namelijk als het ware in het bestaan geëscaleerd worden.

⁵⁸ Fisher, *Flatline Constructs: Gothic Materialism and Cybernetic Theory-Fiction*, 138.

⁵⁹ CCRU, “*Lemurian Time War*”, 35.

⁶⁰ Fisher, *Flatline Constructs: Gothic Materialism and Cybernetic Theory-Fiction*, 138.

⁶¹ Amy Ireland, “*The Poememenon: Form as Occult Technology*”, Urbanomic, 2017, geraadpleegd 20 juli 2024, <https://www.urbanomic.com/document/poememenon/>.

De CCRU glijdt zo met haar *hyperstitions* van de spiegel in het circuit, en is zo in staat om vruchtbare verbindingen te maken tussen fictie en het reële, die dus zoals gezegd het hele onderscheid eigenlijk overbodig maken: “*reality is to be understood to be composed of fictions.*”⁶² Deze wisselwerking die fundamenteel in *hyperstition* zit kunnen we nu finaal begrijpen als de *cyberneticization of fiction*, waarbij fictie door een cyberpositief feedback proces zichzelf werkelijk maakt. Op die manier kunnen we stellen dat fictie en realiteit in een relatie van wederzijdse beïnvloeding staan. Er is dus weinig discussie over de vraag naar het al dan niet bestaan van Barker. We kunnen, met Land en met dezelfde grimas, concluderen dat de man echt is. Of eerder: zichzelf echt heeft gemaakt.

3.3. “*Does he actually mean that?*”: *hyperstition* en (on)geloof

Tijdens een interview met Nick Land krijgt hij de vraag om zijn vijf favoriete denkers op te noemen. Eenieder die het leven en denken van Land kent, weet dat de man bijzonder gemakkelijke antwoorden kan geven op ogenschijnlijk eenvoudige vragen. Dat was in dit interview niet anders: “*I feel I’ve spent the last twenty years locked in a room with five abstract, schizo entities.*”⁶³ Wat hier bedoeld is als een speelse vraag om het ijs te breken, wordt met een indrukwekkend rond-de-pot-gedraai beantwoord. Dit is bijzonder karakteristiek voor Land en consoorten. Een alledaagse vraag zal nooit een alledaags antwoord krijgen. Land komt uiteindelijk wel tot het benoemen van de vijf denkers: “*of course it would be, it would be the great lemurs ... and has been the great lemurs*”⁶⁴. Deze lemurs zijn nota bene dezelfde fictieve wezens die Burroughs’ werk bevolken en het adjectief verschaffen voor de eerder besproken CCRU tekst *Lemurian Time War*.

Dat Land menselijke denkers bij voorbaat al als optie had uitgesloten kan op dit punt niet verbazen: “*if it’s not five syzegetic lemurs then you kinda feel, why am I in a room with these five anthropomorphic losers rather than out in the amicable intercourse with the lemurs?*”⁶⁵ Lands antwoord lijkt voor de interviewer niet geheel onverwacht, “*I expected controversy right from the start to be honest*”⁶⁶ maar hij moet duidelijk toch even de tijd nemen om de draad terug op te pakken.

⁶² CCRU, “Lemurian Time War”, 35.

⁶³ “Accelerationism & Capital with Nick Land”, 13 oktober 2018, geraadpleegd 22 juli 2024, <https://www.youtube.com/watch?v=FgEqQujsNTY>, 1:39.

⁶⁴ “Accelerationism & Capital with Nick Land”, 3:02.

⁶⁵ “Accelerationism & Capital with Nick Land”, 2:44.

⁶⁶ “Accelerationism & Capital with Nick Land”, 3:18.

In een interview met Maya Kronik, die eerder al werd aangehaald, botst men op een gelijkaardige interactie. Kronik krijgt op een bepaald moment de vraag: “*When Nick Land said that he is a cybernetic organism come back from the future, you know, did he mean that? ... is this dead right serious or is this a jovial clownishness ...?*”⁶⁷ De situaties zijn gelijkaardig in die zin dat ze beide, de ene impliciet en de andere expliciet, blijken te geven van een zekere verontwaardiging: “Dat gelooft hij toch niet écht?”, klinkt het. Maar deze vraag, deze reflex, getuigt van een zekere misleide aanpak met betrekking tot een denken van *hyperstition*. Kronik kon de vraag van de interviewer dan ook niet écht beantwoorden: “*In a sense it’s the wrong question because it is a temptation to try and think in terms of belief*”⁶⁸

De verontwaardiging uit deze anekdotes zijn indicatief voor het verouderd realisme dat de CCRU via *hyperstition* probeert te omzeilen. “Bestaat Professor Barker écht?” gaat over in “Gelooft Land nu echt dat Professor Barker echt bestaat?” zodra duidelijk is dat een materiele referentie voor deze entiteit ontbreekt. Laten we kijken naar hoe de CCRU het hoofd biedt aan deze problematiek van het geloof.

Op de Hyperstition blog, onder de noemer “*Polytics, the elements of hyperstition*”, treffen we naast de vierledige definitie ook nog drie bijkomende ingrediënten die volgens de blog onontbeerlijk zijn voor elke *hyperstition*. Hier wordt *unbelief* vermeld, naast *Mythos* en *Numogram* (dat, zoals we zullen zien, een bijzondere relatie tot dit *unbelief* heeft). *Unbelief* wordt hier als volgt omschreven: “*Pragmatic skepticism or constructive escape from integrated thinking and all its forms of imposed unity (religious dogma, political ideology, scientific law, common sense ...)*.”⁶⁹

De Nederlandse vertaling van *unbelief* brengt ons tot een ambiguïteit. *Unbelief* wordt namelijk vertaald naar ‘ongeloof’, wat in eerste instantie als een adequate vertaling lijkt. Het probleem is echter dat *disbelief* evenzeer als ‘ongeloof’ wordt vertaald. Maar *disbelief*, en hierin ligt het grote verschil met *unbelief*, heeft de connotatie van het ongeloof als het niet-geloven in een bepaald iets of iemand. Dit is echter niet wat *unbelief* inhoudt. Bijgevolg is er helaas geen adequate vertaling van *unbelief* in het Nederlands.

⁶⁷ Zer0 Books and Repeater Media, ‘The K-Files Presents ‘Robin Mackay: A CCRU Retrospective’’, 1:02:57.

⁶⁸ Zer0 Books and Repeater Media, ‘The K-Files Presents ‘Robin Mackay: A CCRU Retrospective’’, 1:03:24.

⁶⁹ “Polytics”, Hyperstition, 7 juni 2004, geraadpleegd 22 juli 2024, <http://hyperstition.abstractdynamics.org/archives/006777.html>.

Waar ongeloof toch vertaald wordt als *unbelief* is het althans niet *unbelief* zoals deze betekenis krijgt in het *hyperstition* denken van de CCRU. Het fundamentele aan *unbelief* is namelijk het proberen om voorbij het denken in termen van (al dan niet) ‘geloven in x’ te komen: “*Unbelief aims neither at belief (which it has already surpassed) or disbelief (which it has already withstood).*”⁷⁰ *Belief en disbelief* zijn louter affirmatief of ontkennend en gaan op die manier voorbij aan het inherent productieve element van *hyperstitions*: “... *disbelief is merely the negative complement of belief: cancellation of the provocation, disintensification, neutralization of stimulus...*”⁷¹

Unbelief heeft daarentegen geen betrekking op een bepaalde geloofsinhoud: “Geloof je in x of y?” is bijgevolg naast de kwestie. Binnen *hyperstition* verliezen termen als waar – en valsheid, geconcipieerd als overeenstemming van een teken met iets in de realiteit, dan ook alle betekenis: “*It’s not a simple matter of true or false with hyperstitious systems. Belief doesn’t have a simply passive quality.*”⁷² Het is dus om deze reden dat Kronic de vraag van de interviewer niet kan beantwoorden. Of Nick Land dus al dan niet gelooft dat hij een cyborg uit de toekomst is, doet niet ter zake. Die vraag beantwoorden zou geloof weer herleiden tot zijn louter passieve functie: het al dan niet geloven in x of y.

Voor de CCRU draait het er daarentegen om de productieve kracht van het geloof, wat ze vaak ook ‘hype’ noemen, te onderstrepen: “*The situation is closer to the modern phenomenon of hype than to religious belief as we’d ordinarily think about it. Hype actually makes things happen, and uses belief as a positive power.*”⁷³ Dit verklaart uiteindelijk de ‘hype’ in *hyperstition*. Het passieve geloof aanwezig in iets als bijgeloof (*superstition*) wordt in *hyperstition* hertaald naar een productief geloof dat binnen een cyberpositief circuit via een escalatie (een dynamiek die we zeker als ‘hyper’ kunnen omschrijven) werkelijk dingen laat gebeuren. Geloof is niet geloven in iets of iemand, geloof is productief, is hype en bewerkstelligt impact in de werkelijkheid.

Het vermengen van de fictionele elementen met de reële elementen speelt ook een cruciale rol inzake *unbelief*. De lezer wordt immers initieel enigszins in de war gebracht: wat is nu echt en wat niet? Ik haalde eerder reeds aan dat de absolute verwarring over het al dan niet bestaan

⁷⁰ mark k-p, “HYPERSTITION/SUPERSTITION”, *Hyperstition*, 6 juli 2004, geraadpleegd 24 juli 2024, <http://hyperstition.abstractdynamics.org/archives/003532.html>.

⁷¹ CCRU, “Who’s Pulling Your Strings?”, in *Writings 1997-2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017), 17-30, 28.

⁷² CCRU, “APOCALYPSE – BEEN IN EFFECT?”, *Cybernetic Culture Research Unit*, geraadpleegd 8 augustus 2024, <https://ccru.net/syzygy/apoc.htm>.

⁷³ CCRU, “APOCALYPSE – BEEN IN EFFECT?”

van de fictionele elementen misschien niet zo lang zal standhouden, maar het feit dat er op een punt verwarring was kan misschien wel als gevolg hebben dat de lezer heel even uit de geloofsreflex en referentiezucht getrokken wordt: “Maakt het eigenlijk wel uit of Stillwell bestaat of niet?”.

Bovendien vergroten de kansen van de CCRU om dit *unbelief* bij de lezer te installeren wanneer ze reële figuren laten interageren met een fictioneel universum. Het is ook onder andere hierin dat *hyperstition* zich onderscheidt van fictie. Bij bijvoorbeeld *Lord of the Rings* kom je nooit tot *unbelief*, je gelooft er namelijk gewoon niet in. Het is bij fantasy nooit de bedoeling om geloof te problematiseren, het is simpelweg een verhaal waarin je niet hoeft te geloven (of zelfs niet in *kan* geloven). Bij de *hyperstitions* van de CCRU daarentegen wordt het paradigma van geloof zélf in vraag gesteld. Het is namelijk niet zo heel duidelijk of je er nu wel of niet in moet geloven. Na een tijdje installeert de hybride-stijl dan ook een *unbelief* in die zin dat de lezer de geloofskwestie opgeeft. Sommige elementen van de *hyperstitions* zijn namelijk ontegensprekelijk echt, andere ontegensprekelijk niet. Zo bestond de man Burroughs echt, maar zijn betrokkenheid bij een magische oorlog kunnen we betwijfelen⁷⁴. Anderzijds staat de CCRU hun verhaal over die oorlog dan weer wel met citaten uit het oeuvre van Burroughs zelf.

Door deze hybride stijl voortdurend te hanteren wordt formeel aan de lezer duidelijk gemaakt dat geloof niet per se een adequate manier is om deze nieuwe configuraties te vatten. Het is ook op deze manier dat voor de CCRU stijl zélf filosofische argumentatie is. *Theory-fiction* is niet zomaar een nieuwe manier om aan het inhoudelijke vorm te geven, de stijl is van meet af aan al inhoudelijk, de stijl is – een deel van – de inhoud. De lezer raakt via de stijl ingebed in de nieuwe machinerie en probeert nu enkel diens interne werkingen te begrijpen. Er al dan niet geloven is naast de kwestie.

Het is ook hier dat het beruchte *Numogram* (zie figuur 1), dat de cover van de verzamelde geschriften van de CCRU siert, een rol speelt. Dit abstracte diagram fungeert namelijk als “*an occult diagram of time and practical guide to the ethics of unbelief*.”⁷⁵ Een verheldering van dit diagram lijkt dus onontbeerlijk in het verhelderen van *unbelief*. Sterker nog, het is één van de grote taken van *hyperstition*: “*The methodical excavation of the occult abstract*

⁷⁴ Dat is althans wat de OGU ons wilt doen geloven...

⁷⁵ CCRU, “Communiqué Two: Message to Maxence Grunier (2001)”, 12.

*cartography intrinsic to decimal numeracy (and thus globally 'oecumenic') constitutes the first great task of hyperstition."*⁷⁶

Het is niet toevallig dat dit schema, voor zij die er niet vertrouwd mee zijn, allerlei esoterische en/of occulte connotaties zal oproepen. De abstracte figuur schreeuwt om verheldering. Zonder twijfel is dit één van de diagrammen die Reynolds waarnam in zijn aankomst in het CCRU hoofdkwartier: "*The walls, though, are covered with peculiar diagrams and charts that hint at the breadth and bizarreness of the unit's research.*"⁷⁷ Het feit dat het op de cover van elke uitgave van de verzamelde geschriften van de CCRU pronkt, wijst op het belang van dit *Numogram*. Urbanomic, de uitgeverij onder leiding van Maya B. Kronik die de bundel verzamelde geschriften uitgeeft, verkoopt zelfs Numogram T-shirts.⁷⁸

Dus wat is er hier allemaal gaande? Allereerst dit: het Numogram is deel van het breder systeem dat *Pandemonium* heet. Dit omvat "*the complete system of Lemurian demonism and time-sorcery. It consists of two principal components: Numogram (time-map) and Matrix (listing the names, numbers and attributes of the demons)*"⁷⁹

Een logische, maar nogal droge, eerste stap is het ontleden van alle elementen en structuren die zich in het Numogram (ook wel 'decimaal labyrint' genoemd) bevinden. Meest prominent aanwezig zijn de genummerde cirkels, gaande van 0 tot 9. Dit zijn de *zones*. Deze *zones* zijn gegroepeerd in paren wiens som 9 is, dit zijn de '*syzygies*'. 10 zones, 5 *syzygies*. Deze *syzygies* vormen ook de primare flux in het Numogram: "*The arithmetical difference of each syzygy defines a current (or connection to a tractor zone).*"⁸⁰

De nummers in de kleine bolletjes zijn *gates* en de lijnen die hieraan gekoppeld zijn *channels*. De waarde van de gates wordt bepaald door de cumulatieve cijfersom te nemen van het getal bij de zone waaruit het *channel* van de *gate* vertrekt. Zo is bijvoorbeeld de *gate* die uit zone 4 vertrekt 10 want $1 + 2 + 3 + 4 = 10$. Deze *gates* met hun *channels* bewerkstelligen de secundaire flux of *flow*: "*time-holes, or secret interconnections of the Numogram.*"⁸¹

Dan zijn er nog 3 grote zones, in de 'niet-numogrammatisch-technische' zin van het woord, te bemerken in het Numogram. De middelste omvat drie *syzygies* (4+5, 1+8, 2+7) en wordt *Time-*

⁷⁶ "Polytics".

⁷⁷ Reynolds, "Renegade Academia - the CCRU."

⁷⁸ Dit is althans nog steeds het geval op het moment dat ik dit schrijf... Niet allemaal tegelijk!

⁷⁹ CCRU, "Pandemonium", in *Writings 1997-2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017), 241-43, 241.

⁸⁰ CCRU, "Pandemonium", 241.

⁸¹ CCRU, "Pandemonium", 241.

Circuit genoemd. De zone erboven wordt *Warp* genoemd, die eronder *Plex*. Opmerkelijk bij *Warp* en *Plex* is dat de *currents* terugverwijzen naar de *syzygy* die ze geproduceerd heeft. De *Warp* en *Plex* flux zijn dus autonoom. Deze twee staan bijgevolg buiten het *Time-Circuit*: “*They are variously considered to be Outside- or Outer-time.*”⁸²

Het is geen geheim dat Land doorheen zijn carrière meer en meer geïnteresseerd raakte in nummers en numerologie. Het is dus ook geen toeval dat een theorie van *hyperstition*, waarvan *unbelief* als een van de drie cruciale ingrediënten wordt vermeld, een abstract diagram met de tien getallen centraal stelt. Getallen, nummers hebben voor Land namelijk een speciaal statuut: “*But this at least is certain: Numbers do not require – and will never find – any kind of logical redemption. They are an eternal hypercosmic delight.*”⁸³

Wat is nu de relatie van de ‘numbo-jumbo’⁸⁴ van het Numogram tot *unbelief*? Het Numogram wordt beschreven als een “*occult abstract cartography intrinsic to decimal numeracy (and thus globally ‘oecumenic’)*”⁸⁵ Dit ‘occult diagram’ wordt dus uitgelokt door de decimale getallen zélf. Het Numogram is simpelweg de abstracte uitwerking van een dynamiek die altijd al inherent in de getallen aanwezig was: het gaat om het durven doordenken van de werkelijke implicaties van getallen. “*You’re not allowed to follow these things where they want to go.*”⁸⁶, dat mag nu – in het maffe lokaal boven The Body Shop – wel. Het Numogram is namelijk simpelweg waar de decimale getallen willen gaan. De CCRU heeft simpelweg deze dynamiek gevolgd en de cartografie ervan uitgetekend. Het resultaat is iets dat we numerieke origami kunnen noemen: “*Rigorous systematic unfolding of the Decimal Labyrinth hand all its implexes and echoes.*”⁸⁷

Hoewel het Numogram heel occult en esoterisch oogt, is het dat dus eigenlijk niet. Geloof in het Numogram of in iets anders is namelijk geen vereiste om het te ‘laten werken’. Zo merkte Fisher⁸⁸ in een virtueel gesprek met Land ook deze bijzondere verhouding van getallen en nummers tot *unbelief* op: “*Numbers are obviously major for unbelief because there’s no question of either believing or disbelieving them. Do you believe in prime numbers is an*

⁸² CCRU, “Pandemonium”, 241.

⁸³ Nick Land, “Qabbala 101”, in *Fanged Noumena* (Falmouth: Urbanomic, 2011), 591-605, 605.

⁸⁴ Een ludieke herconfiguratie van ‘mumbo-jumbo’. Waar laatstgenoemde slaat op – schijnbare – verbale nonsensicaliteit, gebruikt de CCRU ‘numbo-jumbo’ voor – schijnbare – numerieke nonsensicaliteit.

⁸⁵ “Polytics”.

⁸⁶ Reynolds, “Renegade Academia - the CCRU.”

⁸⁷ “Polytics”.

⁸⁸ De auteur van de post is ‘mark k-p’, het pseudoniem van Mark Fisher op de ‘Hyperstition’-blog.

absurd question, obv.”⁸⁹ Maya Kronik beschrijft het Numogram daarom als: “*an occult instrument that doesn’t require any belief*”⁹⁰ Op deze manier vormt het Numogram ook een soort visuele articulatie van de notie van *unbelief*. Het gaat niet om het geloven-in, maar om het navigeren-met.

Zo contrasteert de CCRU het Numogram bijvoorbeeld met de ‘Tree of Life’ (zie figuur 2) uit de Kaballa traditie. Deze Tree of Life, evenzeer een abstract diagram met de decimale getallen, vereist namelijk wél geloof in zaken die extern zijn aan het diagram zelf. Nummers worden gekoppeld aan bepaalde geloofsinhouden en geloof in deze geloofsinhouden is noodzakelijk om het diagram te laten werken. Dit is hoe numerologie in een traditionele zin van het woord werkt.⁹¹ Dat is niet waar het in het Numogram en de “*ethics of unbelief*” om draait: “*there are no immanent principles supporting the arrangement of the Tree, but only a dead tradition of acceptance, authority without demonstration, order without coherence or consequence.*”⁹²

Het Numogram wordt bovendien ook ingebed in het fictionele universum van de CCRU. Het Numogram verscheen namelijk in een van de dromen van Echidna Stillwell: “*As I looked down at my hands, they became translucent, and I saw inscribed into the impossible geometries of the dream cave’s wall beyond, an arrangement of ten circles, a number of smaller circles, and a series of interconnection lines. This was my first encounter with what came to be called the Numogram.*”⁹³

Meer en meer begint duidelijk te worden hoe we *hyperstition* of *theory-fiction* moeten begrijpen. Want zoals ik reeds aanhaalde herbergt de focus op *unbelief* ook implicaties over (de relevantie van) waarheid of valsheid van de dingen die ze produceren: voor de CCRU draait het niet om de intuïtieve invulling van deze concepten. Het gaat niet om waarheid of valsheid in de zin van al dan niet overeenstemming met een bepaalde werkelijkheid en het gaat evenmin over waarheid of valsheid in de zin van het al dan niet overeenstemmen van een bepaalde overtuiging die iemand heeft (geloof jij dit, is dit waar *voor jou?*). Het gaat over zelfverwerkelijking, fictie maakt zichzelf echt, het is een productie: “*The question is one of*

⁸⁹ mark k-p, “HYPERSTITION/SUPERSTITION”.

⁹⁰ Zer0 Books and Repeater Media, ‘The K-Files Presents ‘Robin Mackay: A CCRU Retrospective’’, 59:12.

⁹¹ Zer0 Books and Repeater Media, ‘The K-Files Presents ‘Robin Mackay: A CCRU Retrospective’’, 59:20.

⁹² CCRU, “Qabbala Unshelled”, in *Writings 1997-2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017), 305-7, 305.

⁹³ CCRU, “The Vault of Murmurs, in *Writings 1997-2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017), 65-71, 71.

producing machines ... the text is a machine that produces a certain intensity in the reader."⁹⁴

Zoals eerder reeds werd opgemerkt is cultuur voor de CCRU een type productie en is de cybernetica het uitgelezen model om deze productie te begrijpen. Wanneer we de verklarende woordenlijst er nog eens bijhalen, zien we dat de CCRU zichzelf ook ziet als *hyperstitional*: "**Ccru.** *Cryptic hyperstitional entity, with apparent Neolemurian tendencies, involved in the scripting of various microcultural transmutations.*"⁹⁵ De CCRU is zelf namelijk ook betrokken in de culturele productie die ze probeert te analyseren: "*Ccru feeds its researches back into its own microcultural production.*"⁹⁶ De CCRU is dus zelf datgene wat de CCRU wilt analyseren. De *cybernetic theory of culture* van de CCRU, met een centrale analyse van *hyperstition* als object van studie en tevens methodologie, is in de eerste plaats ook een *cybernetic theory of culture* van de (microculturele producties van de) 'Cybernetic Culture Research Unit' zélf!

De CCRU is dus een zichzelf-analyserende cybernetische machine. De taal waarmee men echter over machines spreekt staat ver verwijderd van waarheid en geloof. Machines zijn geen dingen die waar of vals zijn, machines zijn geen dingen waar men al dan niet in gelooft. Je gelooft niet in je koelkast, je doet ze open. Je gelooft niet in je computer maar gebruikt hem. Land daagt ons uit: "*try 'refusing to believe' in the Numogram*"⁹⁷. Op diezelfde manier geloof je niet in het Numogram maar navigeer je ermee, je maakt er gebruik van.

De adequate manier om machines te evalueren is te kijken naar hun werkzaamheid en functionaliteiten. De vraag is bijvoorbeeld niet "Geloof je écht dat professor D.C. Barker bestaat?", maar wel: "Werkt D.C. Barker?". D.C. Barker slaagt erin om, doorheen het cyberpositief-cybernetische zelfverwerkelijgingsproces dat eigen is aan *hyperstitions*, impact uit te oefenen op de realiteit. De vraag is niet of de CCRU deze schijnbaar van de pot gerukte visies over de verhouding tussen fictie, realiteit en geloof écht gelooft, de vraag is of dit hele bestel wérkt. En werkt het? Er kan misschien aan gesleuteld worden maar de machine werkt; en als een machine werkt, heeft ze zichzelf verwerkelijkt: "*When a group of people agrees to talk about everything in terms of certain entities ... if it 'works', those entities become real*

⁹⁴ Zer0 Books and Repeater Media, 'The K-Files Presents 'Robin Mackay: A CCRU Retrospective'', 1:03:38.

⁹⁵ CCRU, "Appendix 1: Ccru Glossary", 359.

⁹⁶ CCRU, "Communiqué Two: Message to Maxence Grunier (2001)", 10.

⁹⁷ mark k-p, "HYPERSTITION/SUPERSTITION".

and the world appears in a different light, new connections are revealed, and a common culture emerges that has a consistent reality of its own."⁹⁸

3.4. Tijdreizen 101

Dat tijd een centraal thema is voor de CCRU, is de lezer wellicht al opgevallen. De centrale zone in het Numogram wordt geïdentificeerd met een *Time-Circuit*, een essentiële tekst draagt de naam *Lemurian Time War* en ook de obsessie van Land met de *lemurs* heeft te maken met tijd. Burroughs beschrijft in *Ghost of Chance* de aparte, beslist niet-menselijke, verhouding van deze wezens tot tijd: "*The Lemur People are older than Homo Sap, much older. ... Their way of thinking and feeling is basically different from ours, not oriented toward time and sequence and causality. They find these concepts repugnant and difficult to understand.*"⁹⁹

Ook in de vierledige definitie is de notie van tijd duidelijk aanwezig: expliciet in de zogenoemde "*fictional quantities functioning as time-traveling devices*" en iets subtieler in de "*coincidence intensifier*" en "*Call to the Old Ones.*"¹⁰⁰

De notie van tijd brengt heel veel elementen van de CCRU in het algemeen, en *hyperstition* in het bijzonder samen. In wat volgt zal ik proberen om deze losse eindjes aan elkaar te knopen. Laat mij beginnen met een vaak terugkerende grap: "*This is the joke: The disturbing thing about time-travel is that you can never put it behind you.*"¹⁰¹ De grap hier is de dubbele betekenis van "*you can never put it behind you*": je kan het nooit echt achter je laten, want het heden, de tijd, komt altijd mee, zelfs al heb je die in het verleden gelaten/'achter je gelaten'. Deze complexiteit zorgt er evenzeer voor dat je het tijdreizen ook op emotioneel vlak moeilijk achter je kan laten. Er moet namelijk eerst wat tijd over gaan...

Eenzelfde onontkoombaarheid kenmerkt ook het reizen door de tijd: "*If time-travel ever happens, it always does.*"¹⁰² Deze zin fungeert als een soort credo en wordt dan ook frequent opnieuw aangehaald in de teksten van de CCRU en Land, soms ook in aangepaste vorm: "*The first one to master time-travel rules the universe forever.*"¹⁰³ Het idee is echter hetzelfde: tijdreizen kan nooit beperkt blijven tot één moment in de tijd, het louter bestaan van tijdreizen

⁹⁸ Maya B. Kronic, "89 demande a Maya B. Kronic – Urbanomic & CCRU (Cybernetic Culture Research Unit)", The1989, 25 augustus 2023, geraadpleegd 27 juli 2024, <https://www.the1989.it/2023/08/25/89-demande-a-maya-b-kronic-urbanomic/>.

⁹⁹ William S. Burroughs, *Ghost Of Chance* (Serpent's Tail, 1995), 15.

¹⁰⁰ CCRU, "Syzygy".

¹⁰¹ CCRU, "Split-Second Timing", in *Writings 1997-2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017), 175-84, 176.

¹⁰² CCRU, "Lemurian Time War", 48.

¹⁰³ Nick Land, "Non-Standard Numeracies: Nomad Cultures", in *Fanged Noumena* (Falmouth: Urbanomic, 2011), 531-44, 534.

schudt namelijk de hele tijdslijn doorheen. Tijdreizen is niet iets dat enkel in de toekomst gebeurt, want als het in de toekomst mogelijk wordt, wordt ook het heden blootgesteld aan datzelfde reizen door de tijd. Als het ooit gebeurt, gaat het altijd gebeuren. De uitvinding van tijdreizen is een gebeurtenis die retroactief de hele aanloop tot deze gebeurtenis een grondig nieuwe configuratie geeft. In die zin is het paradoxaal om te zeggen dat tijdreizen nog niet is uitgevonden.. Het verleden dat namelijk plaatsvond “voor” de uitvinding van het tijdreizen wordt door deze gebeurtenis opgeslokt door de toekomst, en het heden wordt uitgebreid naar de hele tijdslijn.

Deze fundamentele eigenschap van tijdreizen is ook wat het (fictionele) schrijven over tijdreizen zo moeilijk maakt. Volgens H.P. Lovecraft, een horrorschrijver en tevens een grote inspiratie voor de CCRU, wordt deze retroactieve kracht van tijdreizen maar al te vaak over het hoofd gezien : “*The weakness of most tales with this theme is they do not provide for the recording, in history, of those inexplicable events in the past which were caused by the backward time voyagings of persons of the present and future.*”¹⁰⁴ Als tijdreizen ooit uitgevonden wordt, zouden we daar in principe vandaag al tekenen van kunnen zien. Zo zouden we bronnen kunnen hebben van waarnemingen van anachronistische figuren. Dat lijkt momenteel niet het geval. Maar tegelijkertijd zijn we nog steeds in het heden en is tijdreizen nog niet uitgevonden, dus is het principieel (of: temporeel) onmogelijk dat er dergelijke waarnemingen zijn. Ambigüiteiten en paradoxen lijken intrinsiek gepaard te gaan met deze thematiek. Het denken en schrijven over tijdreizen is dus al even complex als tijdreizen zelf. Maar wat heeft tijdreizen nu te maken met *hyperstition*, een niche configuratie van een al even niche stijlform, uit een tijd waarin tijdreizen nog niet is uitgevonden?

Allereerst moeten we opmerken dat de CCRU vrij duidelijk is over hun verhouding tot klassieke, meer lineaire visies op tijd: “*The question of ‘the’ history of the Ccru is problematic, not in the least because Ccru activity is characterized by its antagonism towards stable temporality.*”¹⁰⁵ Dat ze hier hun gal spuwen over ‘stabiele temporaliteit’ is misschien niet heel erg verbazingwekkend als je, ironisch genoeg, hun geschiedenis in achtting neemt. Het (al dan niet) bestaan van de CCRU overlapt namelijk met een moment dat we met enige voorzichtigheid een van de belangrijkste gebeurtenissen voor de tijd als dusdanig kunnen

¹⁰⁴ H.P. Lovecraft, Clark Ashton Smith, en David E. Schultz, *Dawnward Spire, Lonely Hill: The Letters of H.P. Lovecraft and Clark Ashton Smith: 1992-1931*. Hippocampus Press, 2020.

¹⁰⁵ CCRU, “A Short Prehistory of Ccru”, Cybernetic Culture Research Unit, geraadpleegd 1 augustus 2024, [https://ccru.net/id\(entity\)/ccruhistory.htm](https://ccru.net/id(entity)/ccruhistory.htm).

noemen: het jaar 2000, of ‘Y2K’. Waar de aanloop naar Y2K globaal voor veel paniek en chaos zorgde, observeerde de CCRU aandachtig de impact van deze bijzondere jaarwisseling. Want dat het er geen was zoals een andere, staat buiten kijf: “*Y2K designates a crisis of calendric culture: a time-bomb so perfected that the timer is the bomb.*”¹⁰⁶

Of zo leek het althans. Want, zo merkt CCRU-lid Anna Greenspan in haar doctoraat op, Y2K mondde finaal niet uit in een kritiek moment voor de tijd als dusdanig, maar in een groteske, globale anticlimax: “*On December 31 1999 the world watched, tense with anticipation, as Y2K made its way across the time-zones. Yet, no matter where, when it was midnight at the date-line next to nothing occurred.*”¹⁰⁷

Dat Y2K voor de CCRU een gebeurtenis was met grote pertinentie blijkt ook uit het feit dat deze wordt opgenomen in hun Mythos. Een gelijkaardige ambiguïteit als die tussen CCRU en Ccru wordt opgeroepen wanneer ze Y2K semifonetisch herconfigureren naar ‘Yettuk’. Op die manier blijkt bovendien dat Y2K, althans voor de CCRU, niet louter een gebeurtenis is. Het is als het ware een entiteit, of beter: het heeft zichzelf echt gemaakt, werkelijk gemaakt, het is een entiteit geworden. ‘Yettuk’ is dan ook als volgt in het glossarium opgenomen: “*Yettuk. Hyperstitional Y2K-entity, associated with Teotwawki*”¹⁰⁸ Dit is op dit punt niets bijzonder, over de zelfverwerkelijking van *hyperstitions* heb ik het namelijk al uitvoerig gehad. Maar hier is er meer aan de hand. Tot dusver zijn er wel al reële personen, entiteiten, vermengd met het fictionele maar bij Y2K specifiek is er sprake van een gebeurtenis. Deze temporele component van de *hyperstitional entity* Y2K of Yettuk biedt een uitgelezen startpunt om uit te weiden over de bijzondere visie op tijd van de CCRU.

We maakten al kennis met OGU of het *One God Universe*, dat een conservatisme inzake magie en de verhouding van fictie hiertoe propageert. De CCRU-Mythos heeft ook een aartsrivaal op het vlak van tijd, namelijk een organisatie met een visie op tijd die expliciet ‘antilemuriaans’ is. Deze ‘brotherhood’ is de AOE: “*The Architectonic Order of the Eschaton, an ultra-hermetic metamasonic white brotherhood at war with Lemurian influences.*”¹⁰⁹

Zoals we eerder zagen belichamen deze lemurs een niet-menselijk denken dat zich niet onttrekt in termen van onze lineaire tijd en tijdslijn. Het is ook om deze reden dat de CCRU

¹⁰⁶ CCRU, “Y2paniK”, in *Writings 1997-2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017), 215-18, 218.

¹⁰⁷ Anna Greenspan, “Capitalism’s Transcendental Time Machine” (PhD Thesis, University of Warwick, 2000), 180.

¹⁰⁸ CCRU, “Appendix 1: Ccru Glossary”, 370.

¹⁰⁹ CCRU, “Appendix 1: Ccru Glossary”, 358.

de kant van de *lemurs* kiest. Volgens de CCRU impliceert deze lineaire visie namelijk een causale opeenvolging die weinig ruimte voor verandering laat: “*a neat passage from the past (which is already decided) to the future (which is merely the playing out of what has been laid down in the past)*.”¹¹⁰ De tijd wordt zo als het ware gescheiden en verdeeld over twee dimensies: het heden en de toekomst. Dit is, in de CCRU-Mythos, een doelbewuste strategie van de AOE, die dan ook expliciet poogt de invloed van de *lemurs* te beperken. De ambities van de AOE zijn gelijkaardig aan die van het OGU, want andermaal draait het hier om het onderdrukken van magie: “*Sorcerous involvement is locked into magico-religious dimensions of time: past and future*”¹¹¹. Kortweg kunnen we dus stellen dat de AOE de engelbewaarder van de tijdslijn is. Tegenover deze lineaire tijd plaatst de CCRU een temporaliteit van de ‘glitch’ en het toeval: “*Ccru-process attaches itself to coincidences, glitches and unforeseen consequences – breaks, twists and bends in time.*”¹¹²

Deze ontsnapping van de lineaire tijdslijn wil de CCRU bewerkstelligen door hun *hyperstitions*, via dewelke men het tijdreizen faciliteert door het intensiveren van het toeval. In de volksmond wordt gezegd dat je “soms het lot een handje moet helpen”, en dit is exact waar het om draait bij de “*coincidence intensifiers*”. Wat de CCRU namelijk voortdurend doet is het creëren van *hyperstitions* waarbij fictionele elementen een centrale rol krijgen. Elke causale impact die deze fictionele entiteit lijkt te bewerkstelligen moet echter afgeschreven worden als een toevalligheid. Fictionele en dus niet-echte entiteiten kunnen namelijk geen causale impact uitoefenen. Of dat is althans wat de AOE ons wil doen geloven: “*The objective is to exorcize all time anomalies (de-realizing them as ‘mere’ coincidence, chance etc.)*”¹¹³

Zoals we reeds zagen is het fictionele in *hyperstition* nooit louter fictieel. Het is ook daarom dat de *coincidence intensifiers* pas in de vierledige definitie verschijnen nadat het “makes itself real”-mantra is gepostuleerd. Eens de *hyperstitional entity* zichzelf heeft ‘bewezen’ als een échte entiteit, zichzelf echt heeft gemaakt, kan het zich uit de sfeer van de toevalligheid trekken en werkelijk ‘causaal’ worden. Elke impact die de fictionele entiteit via *hyperstition* bewerkstelligt moeten we dan als een causaal gevolg van de fictionele entiteit zelf zien.

¹¹⁰ CCRU, “A Short Prehistory of Ccru”.

¹¹¹ CCRU, “Inside the Architectonic Order of the Eschaton”, in *Writings 1997-2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017), 79-81, 80.

¹¹² CCRU, “A Short Prehistory of Ccru”.

¹¹³ CCRU, “Spheres and Degrees of the AOE”, in *Writings 1997 – 2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017), 83 – 93, 87.

Herinner bijvoorbeeld hoe William Kaye het werk van Burroughs prees wegens het *hyperstitional* potentieel van zijn werk. Dat precies Burroughs als grote protagonist in hun magische oorlog wordt opgeworpen kan op het eerste gezicht misschien arbitrair of toevallig lijken. De CCRU heeft gewoon een auteur gekozen die ‘in hun kraam past’ en er allemaal zaken aan toegekend die er eigenlijk niet zijn. Maar het is hier dat *hyperstition* als een zekere *coincidence intensifier* gaat werken. Omdat Burroughs is opgenomen in een *hyperstition* over een magische oorlog, is dit verband niet meer louter toevallig. De *hyperstition* maakt zichzelf werkelijk. Burroughs wordt ingebed in een *hyperstition* over een magische oorlog tegen het OGU. Bijgevolg heeft de reële figuur Burroughs een causale rol in dit verhaal. Het is immers werkelijk Burroughs en niet iemand anders die deelneemt aan deze magische oorlog. Het is dus precies deze incorporatie in de Mythos die, zodra men er kennis van heeft genomen, het moeilijk maakt om het nog als een toevalligheid te beschouwen. Wat de CCRU doet, is dus geen sprookjesverhaal over Burroughs verzinnen, maar een *hyperstition* schrijven die zichzelf verwerkelijkt en dus Burroughs betreft in zaken die nog niet hadden plaatsgevonden in zijn leven. Burroughs wist gewoon zelf nog niet waar hij mee bezig was, maar dat maakt de *hyperstition* niet minder werkelijk.

Vanuit het perspectief van een lineaire temporaliteit heeft *Lemurian Time War* bijgevolg veel weg van een rituele verrijzenis: “*Things that should have been long finished continued to stir. It was as if a post-mortem coincidence or unlife influence had vortically re-animated itself.*”¹¹⁴ Want zoals we eerder al zagen, is het inherent aan *hyperstitions* dat ze zichzelf werkelijk maken. Er is dus niet iets extern dat hen deze werkelijkheid bezorgt. Bijgevolg kunnen we ook niet zeggen dat Burroughs’ inbedding in deze *Lemurian Time War* louter de ontplooiing is van zaken die reeds latent aanwezig waren in het verleden. Het is exact om deze reden dat de CCRU in hun karakterisering van *hyperstition* spreekt over tijdreizen. Bij het creëren van een *hyperstition* ontstaat er immers een nieuwe dimensie van betekenis, een dimensie die nog niet latent aanwezig was. Het is geen ontplooiing van het verleden, maar een retroactieve beweging van de toekomst naar het verleden. Dat is waarom *hyperstitions* een zeker reizen door de tijd bewerkstelligen, je kan immers nooit weten wat de toekomst brengt: “*Just because its not ‘real’ now, doesn’t mean it won’t be real at some point in the future. And once it’s real, in a sense, it’s always been.*”¹¹⁵

¹¹⁴ CCRU, “Lemurian Time War”,

¹¹⁵ CCRU, “APOCALYPSE – BEEN IN EFFECT?”

Deze karakterisering van tijdreizen maakt evenzeer duidelijk waarom Y2K de CCRU dermate fascineerde: deze gebeurtenis heeft namelijk zelf iets weg van het tijdreizen. We zagen eerder hoe Y2K uitmondde op een gigantische anticlimax. Het leeuwendeel van de chaos en flux van deze gebeurtenis vond plaats voor dat gevreesde jaar 2000. De echte impact van Y2K vond in zekere zin dus plaats alvorens Y2K echt gebeurd was. Precies hierom is Y2K zo exemplarisch voor het tijdreizen: de hele wereld werd maandenlang gestuurd door iets dat nog niet had plaatsgevonden. Een concreter voorbeeld van de impact van de toekomst op het heden is moeilijk te vinden. Y2K stelt op die manier dus ook de validiteit van de gehele tijdslijn in vraag: *“Y2K is dated – in its case precisely so – and yet, as the pervasive sense of anticlimax made clear, it nevertheless cannot be located at any particular point in time.”*¹¹⁶

Land schrijft hoe dit reizen door de tijd ook eigen is aan de cyberpositieve cybernetica van hem en Plant: *“A cybernegative circuit is a loop in time, whereas cyberpositive circuitry loops time ‘itself’, integrating the actual and the virtual in a semi-closed collapse upon the future.”*¹¹⁷ Dat de cyberpositieve cybernetica hier het monopolie op tijdreizen wordt toegeschreven is op zich logisch. De mogelijkheid van tijdreizen zoals deze hier gekarakteriseerd is, berust immers op het proces van zelfverwerkelijking, door het fictionele, dat elke *hyperstition* kenmerkt. En dit proces van zelfverwerkelijking, zoals eerder is besproken, berust dan weer op precies deze cyberpositieve processen of cyberpositief ‘circuit’.

De notie van *hyperstition* wordt steeds helderder. Maar er rest nog een aspect van de vierledige definitie die ik nog niet besproken heb, met name de *“Call to the Old Ones”*. Als we er het glossarium nog eens bijhalen lezen we onder ‘*Hyperstition*’ het volgende: *“Element of effective culture that makes itself real, through fictional quantities functioning as time-travelling potentials. Hyperstition operates as a coincidence intensifier, effecting a call to the Old Ones.”*¹¹⁸ *Hyperstition* bewerkstelligt een zekere zelfverwerkelijking, door het fictionele, die een nieuwe dimensie van betekenis oproept waardoor toevalligheden worden geïntensiveerd en zo opgetild naar werkelijke causaliteit. Deze betekenis kan pas retroactief gevat worden, in die zin is er dus sprake van een reële invloed van de toekomst op het heden

¹¹⁶ Greenspan, “Capitalism’s Transcendental Time Machine”, 182.

¹¹⁷ Land, “Circuitries”, 317.

¹¹⁸ CCRU, “Appendix 1: Ccru Glossary”, 363.

en dus een zeker reizen door de tijd. Het is op dit punt in de definitie dat er een bepaalde ‘*Call to the Old Ones*’ plaatsvindt.

Dat deze *Old Ones* precies nu in de definitie naar voor komen is niet zo verrassend. Ik merkte eerder al op dat het schrijven en denken over tijdreizen gepaard gaat met enkele moeilijkheden. Zo is er een inherent spanningsveld tussen de toekomst waarin tijdreizen mogelijk wordt, het verleden waarnaar dan gereisd kan worden, en de respectievelijke impact op het heden (dat het verleden van de toekomst is). Dit spanningsveld is ook Land niet ontgaan: “*To speculate upon a future that unlocks time-travel technology is to re-open the past, with progression twisted into an opportunity to regress.*”¹¹⁹ Het futuristische tijdreizen heeft een innige relatie tot het verleden, en dus tot het oude, tot de ‘*Old Ones*’: “*time modernization has been an exponential lurch into the deep past.*”¹²⁰ In een eerste analyse dus, is deze *Call to The Old Ones* simpelweg een nieuwe articulatie van datzelfde tijdreizen, met alle spanningsvelden die ermee gepaard gingen en gaan.

Er is echter een tweede, meer pertinente invulling van deze *Old Ones*. Hiervoor moeten we ons wenden tot de reeds kort vermeldde horrorschrijver H.P. Lovecraft. Dat deze man een grote inspiratie is voor de CCRU blijkt uit het feit dat ook hij opgenomen is in hun Mythos. Zo lezen we hoe Peter Vysparov als het ware een hele onderzoekseenheid oprichtte om het werk van Lovecraft te bestuderen: “*In the immediate postwar years, Vysparov had convened the so-called Cthulhu Club to investigate connections between the fiction of H.P. Lovecraft, mythology, science and magic...*”¹²¹

De naam ‘Cthulhu Club’ is evenzeer een verwijzing naar het werk van Lovecraft. Veel van de verhalen van Lovecraft gaan namelijk over ‘Cthulhu’, een mythisch, fictioneel wezen. Het is ongetwijfeld de beroemdste entiteit die de man heeft verzonnen. In een van deze verhalen uit de ‘Cthulhu Mythos’, met name *The Call of Cthulhu* (1928), vinden we bovendien ook een beschrijving van een cult die ‘*The Great Old Ones*’ als voorwerp van aanbidding heeft: “*They worshipped, so they said, the Great Old ones who lived ages before there were any men ... Those Old Ones were gone now, inside the earth and under the sea; but their dead bodies had told their secrets in dreams to the first men, who formed a cult which had never died.*”¹²²

¹¹⁹ Nick Land, *Templecity: Disordered Loops Through Shangai Time* (Urbanatomy Electronic, 2014), 29.

¹²⁰ Land, *Templecity: Disordered Loops Through Shangai Time*, 30.

¹²¹ CCRU, “Lemurian Time War”, 34.

¹²² H.P. Lovecraft, “The Call of Cthulhu”, in *The Call Of Cthulhu And Other Weird Tales* (Random House, 2011), 61-98, 78.

Deze *Old Ones* belichamen een kosmische, absoluut non-menselijke kracht: “*These Great Old Ones ... were not composed altogether of flesh and blood. They had shape ... but that shape was not made of matter. ... They could not live. But although They no longer lived, They would never really die.*”¹²³ De sfeer van *Call of Cthulhu* laat zich kenmerken door een angst voor een onbekende dat onze menselijke vermogens ver overstijgt.

Het is dan ook precies deze dimensie van de *Old Ones* specifiek, en Lovecraft in het algemeen, die verklaren waarom de ‘*Call to the Old Ones*’ een deel vormt van de definitie van *hyperstition*. Zo staat (of: stond) het hele leven en denken van Nick Land in het teken van het komen tot een niet-menselijke kennis, een zeker onbekende. Het object van deze zoektocht zal Land uiteindelijk *the Outside* gaan noemen. Dat ook specifiek de notie van *hyperstition* met ditzelfde *Outside* verbonden is, wordt duidelijk uit gesprekken op de ‘Hyperstition’ blog: “*I think the role of the Outside has always been implicit in our understanding of hyperstition (what is sorcery if not an opening to the Outside)*”¹²⁴ Deze *Call to the Old Ones* moeten we binnen het *hyperstition* project van de CCRU dus begrijpen als zijnde innig verbonden met deze Landiaanse notie van *the Outside*.

Met Lovecraft zijn we dus aangekomen bij een cruciaal thema voor de CCRU met name dat van *the Outside*. In wat volgt zal ik ingaan op deze notie en hoe deze vorm krijgt binnen het werk van Nick Land. Ook al komt deze thematiek zelden expliciet naar voor komt in de geschriften van de CCRU, speelt deze volgens mij toch een prominente rol. Ik hoop uiteindelijk te illustreren hoe de theorie van *hyperstition* als een soort vehikel voor deze theoretische achtergrond dient.

¹²³ Lovecraft, “The Call of Cthulhu”, 79-80.

¹²⁴ Linda Trent, “Farmer’s Syndrome (or why Sherlock Holmes is not hyperstitional), *Hyperstition*, 18 juli 2004, geraadpleegd 12 augustus 2024, <http://hyperstition.abstractdynamics.org/archives/003647.html>.

4. Een (poging tot) confrontatie met *the Outside*: Land's lezing van Kant

We bespraken het werk van Nick Land tot dusver enkel impliciet, namelijk als lid en later 'leider' van de CCRU. Hoewel de CCRU een groot deel van Land's intellectuele carrière vormt, is dit niet het beginpunt ervan. Om de rode draad te vinden die zijn leven en denken aaneenrijgt, moeten we verder terug gaan. Er is namelijk één thema dat Land al gedurende zijn hele carrière bezighoudt: het ontkomen aan het menselijk perspectief. Hij beschrijft deze queeste als volgt: "*There is only one simple criterion of taste in philosophy: that one avoid the vulgarity of anthropomorphism.*"¹²⁵

Eerder vermeldde ik al hoe de CCRU doorheen de jaren als het ware een mythische status heeft gekregen. Een groot deel van de verklaring hiervoor is het met momenten absurde, extreem subversieve, gedrag van Land. Zelden wordt er over de CCRU gesproken, zonder dat deze anekdotes ter sprake komen. De recente heropflakking van het werk van Land en de CCRU heeft volgens Kronick dan ook te maken met de aantrekkingskracht van het mysterie en de mythevorming rond Land en co., veeleer dan de theoretische achtergrond die met deze anekdotes gepaard gaan: "*CCRU has now become something that people are increasingly trying to find information about, but it seems like people are most interested in playing up the occultish aspects of it.*"¹²⁶

Zo lezen we hoe Land een drietal weken lang weigerde om naar zichzelf te verwijzen in de eerste persoon. In plaats daarvan sprak hij als "Cur", een collectieve entiteit. Het meest beruchte van deze verhalen is ongetwijfeld de presentatie die Land in 1996 gaf op *Virtual Futures*, een conferentie die grotendeels door de CCRU geleid werd, gaf. In plaats van een klassieke lezing te geven, zou Land op de grond zijn gaan liggen, om daar te kronkelen en enigmatische exclamaties te prevelen. Dit alles werd bovendien voorzien van een *jungle* soundtrack die deze "*'snake-becoming' forming the first stage of bodily destratification*"¹²⁷ van een sonisch canvas voorzag. Land voerde deze bizarre 'experimenten in het inhumanisme', zoals Kronick ze noemt, ook uit tijdens zijn lessen aan de universiteit: "*Strange scenes ensued: a seminar on A Thousand Plateaus where a group of nonplussed graduates*

¹²⁵ Nick Land, *The Thirst for Annihilation: Georges Bataille and Virulent Nihilism (an Essay in Atheistic Religion)* (Psychology Press, 1992), xx.

¹²⁶ Kronick, "'89 Domande a Maya B. Kronick – Urbanomic & CCRU (Cybernetic Culture Research Unit)".

¹²⁷ Kronick, "Nick Land: An Experiment in Inhumanism".

were encouraged to ‘read’ the chapter titles of the book by turning them into acronyms that were then plotted as vectors on a diagram of a QWERTY keyboard (‘qwertology’)”¹²⁸

Deze anekdotes tonen aan dat Lands pleidooi tegen het privilegiëren van het menselijke perspectief of antropocentrisme niet beperkt bleef tot een louter theoretische aangelegenheid. Deze experimenten belichaamden voor Land een praktische dimensie van zijn anti-antropocentrisme. Waar voor velen deze uitspattingen van Land gewoonweg gênant waren, waren ze voor hem net de reden om ermee verder te gaan. Schaamte was volgens Land immers een instrument van de academische instellingen om het denken te temmen. Het voelen van schaamte tijdens het uitvoeren van deze anti-antropocentrische experimenten was dus het bewijs van de radicaliteit van de kennis die Land begon te bereiken. De academische filosofie was nog lang niet klaar voor wat Land aan het doen was. Schaamte is bijgevolg niet iets dat we moeten vermijden, maar veeleer een aanwijzing dat we *the Outside* op het spoor zijn.¹²⁹

Om een goed begrip te krijgen van Lands afkeer van het antropocentrisme, zullen we ons enerzijds moeten wenden tot de notie van *the Outside*. Na deze uiteenzetting van het Landiaanse *Outside* zal ik de pertinentie van deze notie met betrekking tot het *hyperstition* denken van de CCRU illustreren.

4.1. *Land’s Kant*

Om deze notie van *The Outside* beter te begrijpen, moeten we beginnen met Lands bespreking van Kant. Hiervoor baseer ik mij voornamelijk op Lands vroegst gepubliceerde essay, met name *Kant, Capital, and the Prohibition of Incest: A Polemical Introduction to the Configuration of Philosophy and Modernity* (1987).

Met Kants beroemde copernicaanse revolutie werd in de filosofie een shift in vraagstelling bewerkstelligd. De cruciale vraag was niet langer hoe de menselijke geest er moet uitzien opdat deze objecten kan kennen, maar veeleer hoe deze objecten moeten zijn opdat ze gekend kunnen worden. Deze nieuwe vraag naar hoe de objecten *moeten* zijn, kent bijgevolg ook nieuwe antwoorden: “*The answers to this latter question would provide a body of synthetic a priori knowledge, telling us about experience without being derived from experience.*”¹³⁰ De transcendentale filosofie van Kant bewerkstelligt dus een analyse van hoe de dingen moeten

¹²⁸ Kronic, “Nick Land: An Experiment in Inhumanism”.

¹²⁹ Kronic, “Nick Land: An Experiment in Inhumanism”.

¹³⁰ Nick Land, “Kant, Capital and the Prohibition of Incest: A Polemical Introduction to the Configuration of Philosophy and Modernity”, 64-5.

zijn, opdat wij ze kunnen waarnemen. Dergelijke analyse genereert synthetische (het heeft betrekking op de ervaring) a priori (zonder gestoeld te zijn op de ervaring) kennis.

Met deze ingreep wordt dus het denken of spreken over datgene dat de menselijke vermogens te buiten gaat, aan de kant geschoven. De centrale vragen betreffen de voorwaarden voor waarneming, de ‘noumena’ zijn volkomen onkenbaar: “*Noumena are what escape the competence of theory, being those ‘things’ which are unknowable in principle.*”¹³¹

Een metafoor van de hand van Kant zelf kan dit verder illustreren: “*It is the land of truth (a charming name), surrounded by a broad and stormy ocean, the true seat of illusion, where many a fog bank and rapidly melting iceberg pretend to be new lands and, ceaselessly deceiving with empty hopes the voyager looking around for new discoveries from which he can never escape and yet also never bring to an end.*”¹³² De filosofie van Kant bevindt zich op dit land van de waarheid, omgeven door een woeste, noumenale oceaan. De hele insteek van de transcendentale filosofie maakt het uitvaren op deze zee zinloos, dit onbekende gaat ons menselijk vermogen namelijk ver te buiten en is fundamenteel onkenbaar. “*Is not transcendental philosophy a fear of the sea?*”¹³³ vraagt Land zich honend af. Dit onbekende, deze noumenale zee is volgens mij een perfecte metafoor om het Landiaanse *Outside* te begrijpen. *The Outside* is het absoluut onbekende, de radicale alteriteit, de noumenale zee die we volgens Kant niet kunnen noch hoeven te bevaren.

Het is belangrijk op te merken dat Land niet zozeer kritiek geeft op de concrete stellingen van Kant. Sterker nog, ik meen dat Land het grotendeels eens zou zijn met Kants analyse van de menselijke vermogens. Het is echter vanaf hier dat Land gaat divergeren van Kant. Kant neemt namelijk vrede met het menselijke ‘land van de waarheid’ en de onkenbaarheid van de noumena: nautisch-noumenale expedities zijn toch niets meer dan “*empty hopes*”. Maar om dezelfde reden dat Kant vrede neemt met het menselijk perspectief wil Land er net afstand van nemen. Land wil *the Outside* bevrijden uit de menselijke kooi, de noumena verlossen uit de onkenbaarheid waarmee het menselijk vermogen hen behandelt. De vete van Land met Kant schuilt dus in de achterliggende motieven en ambities van het Kantiaanse project. Het grote probleem dat Land heeft met Kant is namelijk dat een dergelijk denken doordrongen is

¹³¹ Land, *The Thirst for Annihilation: Georges Bataille and Virulent Nihilism (an Essay in Atheistic Religion)*, 6.

¹³² Immanuel Kant, Paul Guyer, en Allen W. Wood, *Critique of Pure Reason*, 1998, 339 (A 236 / B 295)

¹³³ Land, *The Thirst for Annihilation: Georges Bataille and Virulent Nihilism (an Essay in Atheistic Religion)*, 107.

van een diepe, menselijke, lafheid: “*With the abolition of the inhibition of synthesis – of Kantian thought – a sordid cowardice will be washed away*”.¹³⁴

Kant wordt in Lands analyse dus benoemd tot een woordvoerder van het door hem zo verguisde antropocentrisme. Land heeft vele namen voor dit antropocentrisme, maar er is er een die vaak terugkeert: *Human Security System*. Dit *Human Security System* is het onderwerp van veel van Lands *theory-fictions*. Zo lezen we bijvoorbeeld in *Machinic Desire* (1993), over een zekere *macropod*. Deze *macropod* heeft als doel het waken over de bescherming van het *Human Security System*: “*Fusion with the matrix and deletion of the human security system must be subjectivized, personalized, and restored to the macropod’s individuated reproducer units*.”¹³⁵ Wanneer Land het leidend principe van deze *macropod* uit de doeken doet, lijkt de affiniteit met de Kantiaanse filosofie ontegensprekelijk: “*The macropod has one law: the outside must pass by way of the inside*.”¹³⁶

Het is duidelijk dat deze *macropod* een gelijkaardige rol vervult als het (Kantiaanse) antropocentrisme. Kants filosofie lijkt zich immers exact te conformeren aan deze ene wet van de *macropod*. Door haar zogenaamde Copernicaanse revolutie is de enige manier dat er een relatie tot *the Outside* bewerkstelligd kan worden één die verloopt via ‘het binnen’, namelijk onze menselijke vermogens. Maar door te conformeren aan deze wet van de *macropod* wordt *the Outside* veroordeeld tot het absoluut onkenbare, of beter: *moet* het veroordeeld worden tot het absoluut onkenbare. Want zodra het buiten moet gestructureerd worden via het binnen, is het buiten al vervormd tot iets dat niet langer wezenlijk *Outside* genoemd kan worden. Deze *macropod* articuleert dus exact deze geste die Kant(ianen) geruststelt, maar Land hekelt: “*this brutal denial is the effective implication of the thought of the a priori, since if our certainties come to us without reference to otherness we have already torn out the tongue of alterity before entering into relation with it*.”¹³⁷

In de handen van Kant is speculatie over *the Outside* dus principieel onmogelijk: “*Kant’s attempt to ‘control trade’ restricts the registration of alterity to its identity and exchange value, excluding in principle the possibility of a speculative knowledge of matter*.”¹³⁸ De

¹³⁴ Land, “Kant, Capital and the Prohibition of Incest: A Polemical Introduction to the Configuration of Philosophy and Modernity”, 80.

¹³⁵ Nick Land, “Machinic Desire”, in *Fanged Noumena* (Falmouth: Urbanomic, 2011) 319-44, 320.

¹³⁶ Land, “Machinic Desire”, 320.

¹³⁷ Land, “Kant, Capital and the Prohibition of Incest: A Polemical Introduction to the Configuration of Philosophy and Modernity”, 64.

¹³⁸ Robin Mackay en Ray Brassier, “Editors’ Introduction”, in *Fanged Noumena* (Falmouth: Urbanomic, 2011), 1–54, 10.

Kantiaanse filosofie wordt volgens Land om die reden gekenmerkt door een bepaalde zelfopgelegde impotentie met betrekking tot het denken over *the Outside*: “Kant still wants to say something about radical alterity, even if it is only that it has no relevance to us, yet he has deprived himself of the right to all speculation about the nature of what is beyond appearance.”¹³⁹ In tegenstelling tot Kant, is Land dus op zoek naar een nieuwe viriliteit.

Dat Lands verzameld werk de titel *Fanged Noumena* draagt, wordt nu ook duidelijk. *The Outside* is namelijk geen katje om zonder handschoenen aan te pakken. De noumena hebben tanden. En waar Kant de wonde schuwt, raakt Land alleen al bij de gedachte aan het bloed met genot vervuld.

De filosofie van Kant, als exemplarische vertolking van het antropocentrisme, is dus iets wat Land probeert te overwinnen. Makkelijker gezegd dan gedaan, gezien het probleem dat Land met het Kantianisme heeft precies de menselijkheid erachter is. Om werkelijk tot *the Outside* te komen zouden we de menselijke subjectiviteit zélf moeten kunnen uitschakelen. En het is hier dat de radicaliteit van Land schuilt. Gezien de menselijke subjectiviteit zélf het probleem is, is er bijgevolg maar één oplossing: volgens Land is het in de dood dat we finaal dit antropocentrisme, zoals het vertolkt is in de Kantiaanse filosofie, zullen overwinnen en contact met *the Outside* mogelijk maken.¹⁴⁰ Land verwoordt het bij momenten ook iets poëtischer:

“your death window is rushing up
almost time for you to climb into the script
which when you’re inside
is remembering where you came in
we’re afraid it’s impossible to take you live to the impact site”¹⁴¹.

De dood is niet iets dat gevreesd moet worden, maar dat daarentegen gewaardeerd moet worden als speculatieve kans, als een *window of opportunity* om tot *the Outside* te komen. Hiermee keert Land zich tegen de antropocentrische denkers, die logischerwijze (vanuit hun privilegiëren van het menselijke perspectief) de dood vrezen. Deze antropocentrische vrees

¹³⁹ Land, “Kant, Capital and the Prohibition of Incest: A Polemical Introduction to the Configuration of Philosophy and Modernity”, 71.

¹⁴⁰ Vincent Le, “The Decline of Politics in the Name of Science? Constellations and Collisions Between Nick Land and Ray Brassier”, *Cosmos And History: The Journal Of Natural And Social Philosophy* 14, nr. 3 (12 november 2018): 31-50, 34.

¹⁴¹ Nick Land, “Circuitries”, in *Fanged Noumena* (Falmouth: Urbanomic, 2011), 289-318 -

voor het onbekende vertaalt zich volgens Land in “*a certain hardness; a certain deliberate blindness towards death, as towards everything that flows freely like a wound.*”¹⁴²

Deze filosofische waardering voor de dood merkt Land ook op in het werk van Deleuze: “*Deleuze is differentiated utterly from a socialist humanism of this kind since in the schizoanalytic programme death is the impersonal subject of critique, and not an accursed value in the service of a condemnation.*”¹⁴³ De dood zélf wordt dus de kritiek. De transcendentale filosofie van Kant is in zijn ogen een van de laatste zielige pogingen om deze al even zielige wezens te beschermen. Voor Land is het duidelijk wat er ons te doen staat: “*Shattering the transcendental screen that shields the human socius from the absolute exteriority.*”¹⁴⁴

4.2. Een anti-correlationistische anticipatie

Het is interessant om op te merken hoe Land met zijn bespreking van Kant het werk van Quentin Meillassoux anticipeert. Deze Franse filosoof is het bekendst om zijn kritiek op wat hij het ‘correlationisme’ noemt. Als we ons richten op zijn magnum opus ‘*Après la finitude*’¹⁴⁵ (2006) lijkt de gelijkenis tussen dit correlationisme en de door Land beschreven (wet van de) macropod treffend.

Zo schrijft Meillassoux dat sinds Kant de hedendaagse wijsbegeerte oscilleert rond de centrale notie van ‘correlatie’: “*By ‘correlation’ we mean the idea according to which we only ever have access to the correlation between thinking and being, and never to either term considered apart from the other.*”¹⁴⁶ Het correlationisme behelst bijgevolg elke doctrine die deze correlatie als onoverkomelijk ziet. Meillassoux verwoordt het niet zo agressief anti-antropocentrisch als Land, maar hekelt desondanks in wezen wel dezelfde geste. Net zoals de macropod dicteert dat het ‘buiten’ enkel via het ‘binnen’ bepaald kan worden, stelt het correlationisme dat het zijn slechts kan bereikt worden via het denken.

¹⁴² Land, *The Thirst for Annihilation: Georges Bataille and Virulent Nihilism (an Essay in Atheistic Religion)*, 108.

¹⁴³ Nick Land, “Making it with Death: Remarks on Thanatos and Desiring-Production”, in *Fanged Noumena* (Falmouth: Urbanomic), 261-87, 268.

¹⁴⁴ Mackay en Brassier, “Editors’ Introduction”, 46.

¹⁴⁵ Ik beroep me hier op de Engelse vertaling van ‘*Après la finitude*’. Gezien het boek vertaald is door Ray Brassier, die ook het verzameld werk van Land van een introductie voorzag, leek deze keuze mij adequaat.

¹⁴⁶ Quentin Meillassoux, *After Finitude: An Essay on the Necessity of Contingency* (Bloomsbury Publishing, 2010), 5.

Het is op deze manier dat dergelijke denksystemen een fundamenteel dubbelzinnige houding tegenover *the Outside* bewerkstelligen. Want hoewel de absolute exterioriteit van *the Outside* onkenbaar is, is het ‘binnen’ van onze vermogens toch op dit ‘buiten’ gericht (zoals ook de macropod-wet dicteert). Deze dubbelzinnigheid is volgens Meillassoux te omschrijven als een soort ‘transparante kooi’: “*For we are well and truly imprisoned within this outside proper to language and consciousness given that we are always-already in it ... and given that we have no access to any vantage point from whence we could observe these ‘object-worlds’, which are the unsurpassable providers of all exteriority, from the outside.*”¹⁴⁷

Hoewel de stijl, methodologie én conclusies van Meillassoux en Land niet verder uiteen kunnen liggen, worden hun projecten wel door een gelijkaardige frustratie gemotiveerd. Beide filosofen kunnen geen vrede nemen met deze transparante, transcendente kooi. Beiden menen dat er met het primaat van de macropod, van de correlatie, iets fundamenteel verloren is gegaan. De filosofie heeft aan avontuur ingeboet ten gunste van correlationistische consistentie. Meillassoux verwoordt dit gemis bijzonder eloquent: “*Contemporary philosophers have lost the great outdoors ... that outside which was not relative to us ... that outside which thought could explore with the legitimate feeling of being on foreign territory – of being entirely elsewhere.*”¹⁴⁸

Met deze uitdieping van de notie van *the Outside* zijn we nu conceptueel voldoende voorbereid om de verhouding van *hyperstition* ertoe in kaart te brengen.

¹⁴⁷ Meillassoux, *After Finitude: An Essay on the Necessity of Contingency*, 7.

¹⁴⁸ Meillassoux, *After Finitude: An Essay on the Necessity of Contingency*, 7.

5. Hyperstition en *the Outside*

5.1. *Transcendentale horror*

Op dit punt vraagt de lezer zich misschien af wat dan uiteindelijk het verschil is tussen *hyperstition* en andere vormen van fictie. Zouden we namelijk niet kunnen zeggen dat elke fictionele entiteit ook een zeker magisch potentieel heeft? Wanneer een lezer bijvoorbeeld ontroerd wordt door een goede roman of film, en zich verbonden voelt met een van de personages, is dat niet ook een reële impact? En is dat niet exact het fundamentele proces dat gearticuleerd werd in het “makes itself real”-mantra van *hyperstitions*?

Het zijn precies deze ambigue soorten fictie die aan deze voorwaarden voldoen en die Linda Trent ertoe brachten om op 19 juni 2004 op de Hyperstition blog te vragen: “*How do fictions become hyperstitions?*”¹⁴⁹ Onder de gelijknamige blogpost ontstaat er vervolgens een verwoede discussie over het al dan niet *hyperstitional* statuut van de welbekende Sherlock Holmes. “*I guess the real Hyperstitional archetype (at least in modern literature) would be Sherlock Holmes, who has been written about by many people since Conan Doyle, is believed to be a historical character by some, and has led to vast numbers of people being unable to distinguish ‘deduction’ from ‘induction’.*”, merkt bloggebruiker ‘johnfeffay’ in dat verband op. Het summiere en bijzonder snelle (amper iets meer dan een uur later) antwoord van Land is niet mis te verstaan: “*Perhaps some misunderstandings about Hyperstition. You can check the Polytics section.*”¹⁵⁰

De bron van de verwarring schuilt in het feit dat Sherlock Holmes zichzelf in zekere zin lijkt werkelijk gemaakt te hebben. Er is een impact waar te nemen in de realiteit die terug te koppelen is naar de fictionele entiteit Sherlock Holmes. Ook andere fictionele auteurs passeren de revue in de discussie over Sherlock Holmes. Zo wordt ook J.R.R. Tolkien besproken, de auteur van *The Lord of The Rings*: “*Tolkien’s fictional system is massively collectivized: Ignoring the use of the entire Tolkien universe in spin-off games, films, etc. I would argue that the constant use of the trilogy format in fantasy literature is a direct consequence of LotR.*”¹⁵¹ Andermaal is hier de reden dat een werk van fictie naar voren wordt

¹⁴⁹ Linda, Trent, “HOW DO FICTIONS BECOME HYPERSTITIONS?”, Hyperstition, 19 juni 2004, geraadpleegd 23 juli 2024, <http://hyperstition.abstractdynamics.org/archives/003345.html>.

¹⁵⁰ Trent, “HOW DO FICTIONS BECOME HYPERSTITIONS?”

¹⁵¹ Trent, “HOW DO FICTIONS BECOME HYPERSTITIONS?”

geschoven als zijnde *hyperstitional* het feit dat er een zekere impact op de realiteit geproduceerd is.

Maar, zoals Reza Negarestani onder dezelfde blogpost opmerkt, is niet elke fictionele entiteit met een dergelijke impact daarom ook automatisch *hyperstitional*: “*it’s rather oversimplifying to consider Sherlock Holmes as a hyperstitional entity just because he has been conceived as an actualized entity.*”¹⁵² Het hebben van een impact op de realiteit, het zichzelf verwerkelijken, blijkt dus geen voldoende voorwaarde voor het concipiëren van een fictie als *hyperstition*. Maar wat is dan het verschil tussen een geactualiseerde fictionele entiteit en een *hyperstitional* entiteit?

Het (Landiaanse) *Outside* speelt zoals gezegd een belangrijke rol in de definitie van *hyperstition*, waar het vertolkt wordt in de vierledige definitie als een *Call to the Old Ones*. Een van de cruciale verschillen tussen fictie en *hyperstition* is precies deze (poging tot) confrontatie met deze *Outside*. Dat is exact wat bij schrijvers als Arthur Conan Doyle (de auteur van Sherlock Holmes) en J.R.R. Tolkien volledig afwezig is, en waarom hun werk niet als *hyperstition* beschouwd kan worden. Om diezelfde reden wordt H.P. Lovecraft daarentegen wél vaak lovend besproken met betrekking tot *hyperstition*. Zijn verhalen over de *Old Ones* die onze menselijke capaciteiten fundamenteel te boven (of: buiten) gaan, bezitten duidelijk wel deze dimensie van *the Outside*.

Het feit dat Lovecraft de confrontatie met *the Outside* aangaat en Doyle beslist niet, blijkt volgens Land uit de onmogelijkheid tot extrapolatie van het fictionele universum van Lovecraft: “*accept Sherlock Holmes onto the ‘plane of reality’ and everything is exactly as Oecumenic rationality has always said, only more so. Do the same with Lovecraft ... and the familiar ‘glosses’ (superb vocab. addition this) disintegrate into pestilential slime.*”¹⁵³ Land poneert hier een soort gedachte-experiment: wat zijn de implicaties wanneer we ons inbeelden dat de fictieve entiteiten uit een bepaald werk effectief de realiteit zouden bevolken? Wanneer Sherlock Holmes zichzelf zou verwerkelijken, verandert er niet zo bijster veel aan onze wereld, noch aan onze waarneming ervan. Het hoofdpersoonage is een menselijke detective en de verhalen spelen zich af in alledaagse dorpen en steden. Het universum van Sherlock Holmes ontplooit zich binnen de regels van de reguliere menselijke ervaring. Wanneer echter

¹⁵² Trent, “HOW DO FICTIONS BECOME HYPERSTITIONS?”

¹⁵³ Linda Trent, “Farmer’s Syndrome (or why Sherlock Holmes is not hyperstitional), *Hyperstition*, 18 juli 2004, geraadpleegd 12 augustus 2024, <http://hyperstition.abstractdynamics.org/archives/003647.html>.

de Lovecraftiaanse entiteiten als *Cthulhu* en de *Old Ones* de werkelijkheid zouden komen te bevolken, verandert deze in iets dat onze menselijke vermogens intrinsiek niet meer kunnen vatten. Op dat punt zou *the Outside* zijn binnengedrongen en een transcendente, metafysische horror op globale schaal het gevolg zijn.

Maar wat dan met een fictioneel universum à la Tolkien? In tegenstelling tot Sherlock Holmes is het universum van *The Lord of The Rings* wel bevolkt met allerlei niet-menselijke entiteiten. Als we het extrapolatie-argument van Land volgen, is er dan bij dergelijke fictionele *fantasy* universums niet ook sprake van een zeker contact met *the Outside*? Zou de wereld er niet fundamenteel anders uitzien mochten we het universum van Tolkien aanvaarden op onze “*plane of reality*”? Ongetwijfeld. Draken en magiërs zijn heden ten dage namelijk niet zo heel erg courant. Maar desondanks heeft *The Lord of The Rings* niets te maken met *the Outside*.

De reden hiertoe is dat *the Outside* niet gewoonweg het niet-menselijke is. Zo zijn draken dan wel allerminst menselijk, maar als we het gedachte-experiment van Land uitvoeren merken we dat het bijzonder gemakkelijk is om ons deze in te beelden. Dat neemt niet weg dat het ongetwijfeld fascinerend zou zijn mochten draken op onze *plane of reality* verschijnen, maar het toont wel dat draken, evenals Sherlock Holmes, zich nog steeds binnen de grenzen van onze menselijke waarneming situeren. Noch Holmes, noch draken, zouden onze menselijke vermogens zelf problematiseren, te boven gaan of overstijgen. We zouden ze simpelweg kunnen waarnemen.

Het werk van Mark Fisher, lid van de CCRU gedurende de hele periode en heden ten dage bekend als *cultural critic*, kan dit punt verder verhelderen. Meer specifiek is Fisher's analyse van *the weird* in zijn essay *The Weird and The Eerie* (2017) van belang. In dat werk definieert hij *the weird* als volgt: “*Weird is a particular kind of perturbation. It involves a sensation of wrongness.*”¹⁵⁴ *The weird* is een verstoring, een glitch, maar tegelijkertijd is het wel aanwezig. Elke ervaring met *the weird* wordt dus gekenmerkt door een fundamentele paradox: “*A weird entity or object is so strange that it makes us feel that it should not exist, or at least it should not exist here. Yet if the entity is here, then the categories which we have up until now used to make sense of the world cannot be valid.*” Het is via deze paradox die ‘rare’ objecten of entiteiten kenmerkt dat ze fundamenteel gepaard gaan met een problematisering van de

¹⁵⁴ Mark Fisher, *The Weird And The Eerie* (London: Repeater Books, 2017), 15.

menselijke vermogens. Het is namelijk precies dit moment waarop men het gevoel krijgt dat onze categorieën tekortschieten om een object te analyseren dat toch aanwezig is, dat *the weird* kenmerkt.

Fisher merkt echter op dat bij vele canonieke fantasy entiteiten dergelijke *weirdness* opmerkelijk afwezig is: “*The very generic recognisability of creatures such as vampires and werewolves disqualifies them from provoking any sensation of weirdness. There is a pre-existing lore, a set of protocols for interpreting and placing the vampire and the werewolf. In any case, these creatures are merely empirically monstrous; their appearance recombines elements from the natural world as we already understand it.*”¹⁵⁵

Wat hier geldt voor vampiers en weerwolven, geldt ook voor meer *Lord of the Rings* achtige entiteiten zoals draken en elfen. Zo hebben draken evenzeer bepaalde protocols (ze spuwen vuur en kunnen vliegen) die moeten gevolgd worden wanneer je erover schrijft. Hoewel draken, elfen, vampiers en weerwolven entiteiten zijn die enigszins tot de verbeelding spreken, kunnen we ze ons nog steeds inbeelden. Ze blijven gestoeld op onze natuurlijke, empirische wereld, ze spelen nog steeds mee volgens de transcendentale regels van het spel van de menselijke capaciteiten. Het is om deze reden dat de monsters uit dergelijke fantasy volgens Fisher louter een empirische monsterlijkheid bezitten. De monsterlijkheid zit precies in een bizarre configuratie van elementen uit de wereld zoals die aan ons verschijnt. Maar die wereld en onze waarneming ervan zélf blijven onaangetast. Fisher’s analyse indachtig toont Sherlock Holmes verrassend veel affiniteit met deze ‘empirische monsters’. Bij zowel Tolkien als Conan Doyle is er dus geen sprake van een – poging tot – contact met *the Outside* en bijgevolg dus ook niet van *hyperstition*.

Dit ligt bij Lovecraft fundamenteel anders. Wanneer Lovecraft bepaalde niet-menselijke entiteiten zoals de *Old Ones*, of *Cthulhu* begint te beschrijven kan de lezer zich deze, in tegenstelling tot empirische monsters zoals draken, maar moeilijk voor de geest halen: “*For all their detail, or perhaps because of it, Lovecraft’s descriptions do not allow the reader to synthesise the logorrheic schizophony of adjectives into a mental image*”.¹⁵⁶ Dit is indicatief voor een confrontatie met *the Outside*. Wat Lovecraft hier bewerkstelligt is iets dat we misschien wel een naam kunnen geven, maar geen plaats in ons hoofd. De monsters van Lovecraft halen hun monsterlijkheid niet uit een bizarre configuratie van dingen die ons reeds

¹⁵⁵ Fisher, *The Weird And The Eerie*, 15.

¹⁵⁶ Fisher, *The Weird And The Eerie*, 23.

bekend zijn. De monsterlijkheid van de *Old Ones* bestaat daarentegen hierin dat hun hele wezen ons onbekend is. Of eerder: moet zijn. De onmogelijkheid om ons te verbeelden wat Lovecraft heeft neergeschreven is precies die paradoxale ervaring met datgene dat onze menselijke vermogens wezenlijk te boven gaat die essentieel is voor elke ervaring van *the weird*. Het is een ervaring met datgene wat structureel zou moeten ontsnappen aan de ervaring. Het is om die reden dat de monsterlijkheid van Lovecraftiaanse entiteiten niet empirisch, maar transcendentiaal van aard is. Enkel bij een dergelijke monsterlijkheid kan er bijgevolg sprake zijn van een poging tot contact met *the Outside*. Want draken en elfen mogen dan wel op empirisch niveau een zekere *outsider* positie bekleden, ze treden nooit buiten die menselijke subjectiviteit of waarneming die hun diezelfde, empirische, *outsider* positie heeft verleend.

Ondanks deze transcendentale monsterlijkheid die zo merkbaar aanwezig is in het werk van Lovecraft, lijkt het toch moeilijk om zijn verhalen te omschrijven als horror. Want, zo merkt Fisher op, bij het lezen van Lovecraft krijgt de lezer maar zelden een angstig gevoel. Deze angst is echter wel waar het in de klassieke horrorfictie om te doen is. Fisher opteert bijgevolg dat we de *weird tale* van Lovecraft moeten situeren ergens tussen deze klassieke horrorfictie en fantasywerken zoals *Lord of The Rings*.¹⁵⁷ Desondanks blijft zijn werk innig verbonden met de notie van horror, al zij het niet in de klassieke invulling daarvan. Lovecraft schrijft daarover zelf in *Notes On Writing Weird Fiction* (1937) het volgende: “*Horror and the unknown or the strange are always closely connected, so that it is hard to create a convincing picture of shattered natural law or cosmic alienage or ‘outsideness’ without laying stress on the emotion of fear.*”¹⁵⁸ De horror van zijn verhalen vloeit noodzakelijkerwijs uit de thematiek die deze behandelen, namelijk die van een wat Lovecraft omschrijft als het onbekende of een zekere *outsideness*.¹⁵⁹ Het is om die reden dat, in tegenstelling tot de lezer, de personages in Lovecrafts verhalen wél stevast enorme angsten uitstaan. Een ervaring met het absoluut onbekende, met *the Outside*, kan namelijk niet anders dan gepaard gaan met een zekere horror of angst.

Ik meen dat een onderscheid tussen ‘griezelen’ en ‘horror’ het verschil tussen het klassieke horrorverhaal en het Lovecraftiaanse *weird tale* verder kan illustreren. Lovecraft

¹⁵⁷ Fisher, *The Weird And The Eerie*, 16.

¹⁵⁸ H.P. Lovecraft, “Notes on Writing Weird Fiction”, The H.P. Lovecraft Archive, 1937, geraadpleegd 12 oktober 2024, <https://www.hplovecraft.com/writings/texts/essays/nwwf.aspx>.

¹⁵⁹ De invloed van Lovecraft en CCRU is onnoemelijk groot. Zo blijkt andermaal uit het feit dat Nick Lands X account tot op deze dag de naam ‘outsideness’ draagt.

bewerkstelligt namelijk een verschuiving in betekenis van de notie ‘horror’. Waar het in de klassieke horrorfictie, met haar empirische monsters, om ging was het bewerkstelligen van een zeker gevoel van angst bij de lezer. De lezer nam dergelijke werken op om eens ‘lekker te griezelen’. Verhalen over vampiers, zombies en dergelijke pogen dan de angst die de personages voor deze monsters hebben over te brengen op de lezer. Goede horrorfictie maakt de lezer, evenals de personages, goed bang.

Deze ambitie tot het bang maken van de lezer, de lezer te laten griezelen, lijkt bij Lovecraft dus eerder afwezig. De reden hiervoor is dat we bij Lovecraft te maken hebben met een fundamenteel andere angst. In tegenstelling tot een angst voor bepaalde monsterlijke entiteiten schuilt de horror bij Lovecraft in de angst voor een *Outside* waar menselijke noties als angst volledig betekenisloos worden. De verschuiving van empirische monsterlijkheid naar transcendentale monsterlijkheid laat de lezer dus voorbij dit loutere griezelen gaan. Er is namelijk niet echt iets om bang voor te zijn, de teksten van Lovecraft zijn veeleer meditatie op een zeker onbekende, waarin menselijke noties zoals angst absoluut geen betrekking op hebben. De angst bij Lovecraft is dus in zekere zin een angst voor de absolute betekenisloosheid van angst. Het is niet zomaar griezelen, bang zijn voor een specifieke entiteit, maar wezenlijk horror. Waar griezelen zich vertaalt in een nerveus kijken of er niets onder het bed verscholen ligt, laat Lovecraftiaanse horror de lezer eerder achter met kosmische vertwijfeling.

We kunnen een parallel trekken tussen deze visie op horror en angst en de manier waarop de CCRU de notie van *unbelief* concipieerde. Waar het bij *unbelief* draait om het opschorten van de referentiezucht gepaard met het (al dan niet) geloven in concrete dingen, om zo de productieve kracht van geloof te ontbloten, draait het bij deze soort horror om het opschorten van de angst voor concrete entiteiten ten gunste van een ambitieuzere horror.

Ook in de CCRU teksten klinkt de weergalm van een dergelijke Lovecraftiaanse visie op horror helder en duidelijk. Zo lezen we: “*The decrypted secret is primally the Thing, and only derivatively a potential knowledge. Its names (the Unutterable (the Outside (the Entity))) are indefinite significations only at the level of terror.*”¹⁶⁰ Ook voor de CCRU is (een denken van) *the Outside* intrinsiek verbonden met horror. De relatie van de CCRU tot Lovecraft moeten we niet begrijpen als een filosofische waardering van horror, het is daarentegen een

¹⁶⁰ CCRU, “Flatlines, in *Writings 1997-2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017), 101-19, 106.

appreciatie voor de horror die van meet af aan al filosofisch was. Zo schrijft Land: “*Some sublime ‘thing’ – abstracted radically from what it is for us – belongs to horror long before reasons sets out on its pursuit. Horror first encounters ‘that’ which philosophy eventually seeks to know.*”¹⁶¹

Horror blijft een koepelterm voor zowel de klassieke, empirische horrorfictie als de horror van een zekere *outsideness* zoals we die aantreffen bij Lovecraft. In dergelijke *weird tales* gaat het voortdurend over de implicaties van een absolute onbekende of genadeloze exterioriteit en de onmogelijkheid om deze rationeel te vatten. Om deze horror te differentiëren van de griezelverhalen over vampieren hanteer ik voor de horror van Lovecraft de term ‘transcendentale horror’. Het is deze transcendentale horror die de CCRU dermate fascineerde, dat ze een centrale plek kreeg in de *hyperstition* definitie, gearticuleerd als de “*Call to The Old Ones*”.

Nu duidelijk is wat met deze *Old Ones* bedoeld wordt en ook de notie van transcendentale horror is uitgediept, wordt het *hyperstition* project steeds duidelijker. Transcendentale horror is niets meer of minder dan deze *Call to the Old Ones*. Dat de CCRU dus, net als Lovecraft, een transcendentale horror ambieert staat buiten kijf: “*It’s time for a preliminary excursus on the true history of ‘the CCRU’, or for something vaguely like it. Obviously it’s a horror story.*”¹⁶² Er is echter een cruciaal verschil met Lovecraft: waar Lovecraft de confrontatie met *the Outside* veeleer inhoudelijk vormgeeft aan de hand van verhalen over personages die deze schrikbarende confrontaties aangaan, zijn dergelijke vertellingen zo goed als volledig afwezig in het werk van de CCRU. Maar dat is niet meer dan logisch. Want de CCRU legt de klemtoon op transcendentale horror dan ook specifiek in hun karakterisering van *hyperstition*, een concept dat van meet af aan betrekking had op een soort nieuwe cybernetische *theory-fiction* stijl. Waar Lovecraft het contact met *the Outside* dus laat plaatsvinden op het fictioneel-inhoudelijke niveau, draait het er bij de CCRU om het contact met *the Outside* te laten plaatsvinden op het *hyperstitional* en dus meer stilistische niveau. Dat verklaart waarom we in het werk van de CCRU, ondanks veelvuldige verwijzingen naar Lovecraft zelf, geen Lovecraftiaanse entiteiten of verhalen aantreffen: de CCRU operationaliseert de

¹⁶¹ Nick Land, *Phyl-Undu: Abstract Horror, Exterminator* (Time Spiral Press, 2014), Appendix-1: Abstract Horror.

¹⁶² CCRU, “Review of CCRU’s Digital Hyperstition”. In *Writings 1997-2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017), 13-16, 13.

transcendentale horror veeleer op het niveau van de stijl. Het is de stijl zélf die de horror bewerkstelligt.

5.2. Een accelerationistische tendens

De notie van *the Outside* is dus een kritiek element van *hyperstition*. Maar daarmee is de kous nog niet af. Want hoe precies dienen we de relatie tussen *hyperstition* en *the Outside* te concipiëren? Zijn *hyperstitions* simpelweg teksten met een eigenzinnige stijl waarin wordt gereflecteerd over de filosofische thematiek van een *Outside*? Of is het verband sterker: is *hyperstition* werkelijk een filosofische methodologie om een zeker contact met dit *Outside* te bewerkstelligen?

Als we de definitie van *hyperstition* uit het glossarium er nog een laatste keer bijhalen lezen we: “*Element of effective culture that makes itself real, through fictional quantities functioning as time-travel devices. Hyperstition operates as a coincidence intensifier, effecting a call to the Old Ones.*”¹⁶³ Deze karakterisering lijkt glashelder te impliceren dat *hyperstition* erop gericht is om een zeker *Outside* te ‘effectueren’ of bewerkstelligen. Gezien de vermelding van *the Outside* helemaal achteraan komt, lijkt het logisch *hyperstition* hier te karakteriseren als een soort methodologisch instrument om tot een dergelijke kennis te komen.

Er is in het werk van de CCRU echter ook een andere tendens aanwezig die dit methodologische karakter van *hyperstition* lijkt tegen te spreken. Deze tendens valt samen met wat heden ten dage geformuleerd wordt als ‘accelerationisme’. Hoewel deze term doorheen de jaren een eigen leven is gaan lijden, met onnoemelijk veel varianten die los van de accelerationistische noemer nog maar weinig met elkaar gemeen hebben, is er in de CCRU mythos één duidelijke karakterisering dominant. Weinig verrassend gaat het om de variant die Land ook populariseerde: een diepgaand antihumanistisch accelerationisme.

Justine Morrison, een van de *hyperstitional entities* in het werk van de CCRU, merkte deze accelerationistische tendens ook op in haar testament van haar gevangenschap door de CCRU: “*It was clear to me from the unspoken undercurrent that human sacrifice had been involved, probably on a massive scale. Their apparent indifference to such suffering fitted in with a*

¹⁶³ CCRU, “Appendix 1: Ccru Glossary”, 363.

general loathing for human existence itself. They celebrated what they saw as the imminent destruction of humanity by the forces of technocapitalism.”¹⁶⁴

Ook bij dit Landiaanse accelerationisme staat het verlangen tot contact met *the Outside* centraal. Ik vermeldde eerder al hoe Land de dood als een speculatieve kans voor het bereiken voor een dergelijke *Outside* zag. Het accelerationisme bewerkstelligt niets meer of minder dan de politieke articulatie van deze filosofische waardering voor de dood. Als we een denken van *the Outside* ernstig willen nemen, is het einde van de mens(elijk)heid een onderwerp met een bijzondere urgentie. Dat is de reden waarom de CCRU dergelijke dystopieën viert in plaats van schuwt.

Voor het bewerkstelligen van dit doel zal het accelerationisme zich beroepen op de kapitalisme-analyse die Gilles Deleuze en Félix Guattari in hun gezamenlijk werk maakten.¹⁶⁵ Zij stelden twee tendensen vast in het kapitalisme: deterritorialisatie en reterritorisatie. Waar territorialisatie eerder de geste is van het fixeren, het toewijzen van een functie, zaken vastzetten, is deterritorialisatie daarentegen de tendens die zich losrukt uit deze strakke configuraties. Maar deze concepten vervullen hun kritisch potentieel pas echt wanneer deze worden toegepast op de maatschappij. Zo stellen ze vast dat elke samenleving berust op bepaalde codificaties of territorialisaties. Het garanderen van deze territorialisaties is de taak van de ‘socius’: “*The prime function incumbent upon the socius, has always been to codify the flows of desire, to inscribe them, to record them, to see to it that no flow exists that is not properly damned up, channeled, regulated.*”¹⁶⁶

Het is op dit punt dat het kapitalisme ten tonele komt. In tegenstelling tot de socius, die instaat voor territorialisatie, belichaamt het kapitalisme een grote deterritorialiserende kracht. De taak van het kapitalisme is al deze codificaties en territorialisaties, die de socius zo krampachtig probeert te beschermen, te deterritorialiseren: “*The decoding of flows and the deterritorialization of the socius thus constitutes the most characteristic and the most important tendency of capitalism.*”¹⁶⁷

¹⁶⁴ CCRU, “Who’s Pulling Your Strings?”, 21.

¹⁶⁵ Gezien Land zich in zijn (accelerationistische) analyse van Deleuze en Guattari steeds beroept op de Engelse vertaling van hun werk, zal ik deze hier evenzeer hanteren.

¹⁶⁶ Gilles Deleuze en Félix Guattari, *Anti-Oedipus: Capitalism and Schizophrenia*, vertaald door Hurley Robert, Mark Seem, en Helen R. Lane (Bloomsbury, 2013), 47.

¹⁶⁷ Deleuze en Guattari, *Anti-Oedipus: Capitalism and Schizophrenia*, 48.

Deleuze en Guattari nuanceren echter meermaals dat het kapitalisme nooit enkel en alleen deterritorialiseert, het moet zich ook beroepen op reterritorialisatie om een zeker minimum aan maatschappelijke symbiose te behouden. Zo schrijven ze: *“The more the capitalist machine deterritorializes, decoding and axiomatizing flows in order to extract surplus value from them, the more its ancillary apparatuses, such as government bureaucracies and the forces of law and order, do their utmost to reterritorialize, absorbing in the process a large and larger share of surplus value.”*¹⁶⁸

De insteek van het Landiaanse accelerationisme is precies om deze reterritoriserende tendens te miskennen. Volgens Land bewerkstelligt het kapitalisme uitsluitend een verregaande deterritorialisatie die uiteindelijk een einde zal maken aan de tekortschietende menselijke rationaliteit. De politieke imperatief is dan ook duidelijk: *“Deterritorialization is the only thing accelerationism has ever really talked about. In socio-historical terms, the line of deterritorialization corresponds to uncompensated capitalism.”*¹⁶⁹

Enkel ongebreideld kapitalisme zal de mensheid dus kunnen ontmantelen. Meer specifiek laat deze accelerationistische imperatief zich in het werk van zowel Land als de CCRU vertalen naar een appreciatie voor de machinale intelligentie-processen. Zo beschrijft de CCRU in *Flatlines* een zeker AxSys programma: *“AxS:001 Axiomatic Systems (incorporated). The ultimate capitalist entity (first (true (meta)model) to realize perfect identity with its own product)? AxS:001 AxSys culminates in itself (autocommoditizing (machine(-intelligence (that is always incomplete (due to cataloguing problems (...))))))”*¹⁷⁰

Dit AxSys programma is de kapitalistische entiteit ‘par excellence’ omdat het niet te onderscheiden is van de telos van een ongebreideld kapitalisme: een absolute ontmenselijking van de rationaliteit. Vanuit het oogpunt van het Landiaanse accelerationisme moeten we inzetten op de processen van artificiële, machinale en onmenselijke dynamieken en deze laten bloeien (lees: accelereren) in het ongebreideld kapitalisme om zo finaal de mensheid haar voorrecht op de rede te ontnemen.¹⁷¹ Tot dat gebeurd is, zal het AxSys programma eeuwig incompleet blijven, gezien de menselijke rede het ultieme machinale imperium tegenhoudt.

¹⁶⁸ Deleuze en Guattari, *Anti-Oedipus: Capitalism and Schizophrenia*, 47-8

¹⁶⁹ Nick Land, “A Quick-and-Dirty Introduction to Accelerationism”, 25 mei 2017, geraadpleegd 18 november 2024, <http://jacobitemag.com/2017/05/25/a-quick-and-dirty-introduction-to-accelerationism/>.

¹⁷⁰ CCRU, “Flatlines”, 103.

¹⁷¹ Land, “Machinic Desire”, 338.

Een geslaagd accelerationisme hoeft dus niet letterlijk de dood van alle mensen te betekenen, wel de dood van alle noties die diezelfde mensen gebruiken om de wereld te structureren en begrijpen: “*The high road to thinking no longer passes through a deepening of human cognition, but rather through a becoming inhuman of cognition*”¹⁷². Zolang de menselijkheid sterft, hoeft er geen bloed te vloeien. Maar laat er geen twijfel over bestaan: “*Obviously it’s a horror story.*”¹⁷³ Land beschrijft deze accelerationistische utopie met een zekere noodzakelijkheid: “*It is ceasing to be a matter of how we think about technics, if only because technics is increasingly thinking about itself. It might still be a few decades before artificial intelligences surpass the horizon of biological ones, but it is utterly superstitious to imagine that the human dominion of terrestrial culture is still marked out in centuries, let alone in some metaphysical perpetuity.*”¹⁷⁴

Dergelijk Landiaans accelerationisme wordt dus *en passant* vermeld in vele CCRU teksten. Maar de accelerationistische affiniteit stopt daar niet: nog interessanter echter is de analogie die we kunnen vaststellen tussen de hyperstition-machinerie van de CCRU en de accelerationistische methodologie.

Zo is de accelerationistische lezing van Deleuze en Guattari een logisch gevolg van de CCRU’s cyberpositieve cybernetica van de CCRU. Ik besprak reeds hoe in deze cybernetica van Land en Plant de positieve feedback-processen, die via escalatie kunnen resulteren in een potentiële vernietiging van het systeem, verkozen werden boven de negatieve feedback-processen. Deleuze en Guattari, met hun nadruk op de noodzaak aan reterritorialisatie, symboliseren in feite een terugkeer naar de Wieneriaanse cybernetica van de stabiliteit. Zonder een cyberpositieve cybernetica zouden *hyperstitions* nooit in het zelfverwerkelijkingscircuit kunnen belanden en zou het kapitalisme nooit uit zijn eigen voegen treden om zo de machinale rationaliteit de menselijke rede laten overheersen.

Bovendien komen veel van de *hyperstition* elementen terug in een accelerationistisch wereldbeeld: zo kan er ook gesproken worden van een zeker “makes itself real”-mantra met betrekking tot de machinale intelligentie die zich probeert los te wrikken uit de menselijke greep. Een accelerationistische praxis moet vervolgens die tendensen intensiveren, analoog

¹⁷² Land, “Circuitries”, 293.

¹⁷³ CCRU, “Review of CCRU’s Digital Hyperstition”. In *Writings 1997-2003* (Falmouth: Urbanomic, 2017), 13-16, 13.

¹⁷⁴ Land, “Circuitries”, 293.

aan *coincidence intensifiers* uit de *hyperstition* definitie, om zo net zoals *hyperstitions* een zekere *Call to the Old Ones* te bewerkstelligen.

Een diepgaande homologie tussen het accelerationisme en *hyperstition* uiteenzetten zou ons hier te ver brengen, maar deze ruwe schets volstaat voor de ambities van deze paper. Deze structurele analogie tussen *hyperstition* en het accelerationisme evenals de inhoudelijke aanwezigheid van deze politieke tendens in het werk van de CCRU brengt ons namelijk tot een ambiguïteit. Want het ernstig nemen van deze accelerationistische tendens betekent dat de ambitie voor een contact met *the Outside* noodzakelijkerwijs via de politieke route bewerkstelligd moet worden. Het is énkél het einde van de menselijkheid via de intensivering van de artificiële en machinale processen zoals deze zich ontplooiën in een ongebreideld kapitalisme dat ons werkelijk tot een *Outside* zou kunnen brengen.

De implicaties voor de notie *hyperstition* zijn niet te onderschatten. Want een diepgaand accelerationisme lijkt te impliceren dat *hyperstition* zélf als methodologie tekort schiet. In een accelerationisme lijken *hyperstitions* niets meer of minder dan een articulatie van het verlangen voor een contact met *the Outside*, veeleer dan een wezenlijke nieuwe filosofische methodologie om tot dit contact te komen. Het sluitstuk van de *hyperstition* definitie: “*effecting a Call to the Old Ones*”¹⁷⁵ dienen we dan te lezen als louter de articulatie van deze transcendente horror en het verlangen van een confrontatie met *the Outside*. Deze articulatie is pertinent, maar moet uiteindelijk politiek geoperationaliseerd worden.

De vraag die ons nu rest is na te gaan of een zuiver methodologische lezing van *hyperstition* mogelijk is. Heeft *hyperstition* binnen het werk van de CCRU voldoende filosofisch potentieel om een contact met *the Outside* te faciliteren of is het een louter articulerende notie die politiek aangevuld moet worden?

5.3. *Het dictee van the Outside*

Om deze laatste ambiguïteit in het werk van de CCRU weg te werken moeten we ons andermaal richten tot de notie van *unbelief*. Onder deze noemer lezen we op de Hyperstition blog het volgende: “*Each vortical sub-cycle of hyperstitional production announces itself through a communion with ‘the Thing’ coinciding with a “mystical consummation of uncertainty” or “attainment of positive unbelief.”*”¹⁷⁶ Dit “*Thing*” waarover hier wordt

¹⁷⁵ CCRU, “Appendix 1: Ccru Glossary”, 363.

¹⁷⁶ “Polytics”.

gesproken is vrij duidelijk te identificeren met *the Outside*. Zo citeerde ik eerder al het volgende uit de tekst *Flatlines*: “*The decrypted secret is primarily the Thing ... Its names (the Unutterable (the Outside (the Entity)))*”¹⁷⁷

Het bereiken van een positief *unbelief* valt volgens de CCRU samen met een zeker contact met *the Outside*. Dergelijk *unbelief* is iets dat ook de ervaring van de lezer van *hyperstitions* karakteriseert. Doorheen het *unbelief* dat door de stilistische methodologie van *hyperstitions* in de lezer wordt gegenereerd, lijkt de CCRU dus te menen dat er een zeker contact met *the Outside* in de lezer bewerkstelligd kan worden.

Dat is ook de manier waarop we de CCRU's transcendentale horror op het niveau van de stijl moeten begrijpen. Via de karakteristieke *hyperstition* stijl waarbij een fictieel netwerk de realiteit komt te infiltreren, om zo de lezer tot *unbelief* te brengen, kan men erin slagen om een zekere consistentie van de *hyperstition* in de lezer overbrengen. Dat is, zoals reeds uiteengezet, geen concrete angst zoals in de klassieke horrorfictie. Het is een meer fundamentele horror die de lezer buiten het reguliere register, waarmee deze tot dan de realiteit structureerde, laat treden. Wat de CCRU via *hyperstition* mogelijk acht, is het bewerkstelligen van een zekere openheid naar *the Outside*. Deze openheid is slechts mogelijk door deze diepgaande *theory-fiction* stijl zoals deze gearticuleerd is in *hyperstition*. Fictie belichaamt volgens de CCRU namelijk inherent een zekere capaciteit tot een contact met *the Outside*: “*Fiction is one of the black mirrors through which It becomes us, and the Outside gets in.*”¹⁷⁸

Dat de CCRU hun transcendentale horror vormgeeft op het niveau van de stijl is nu duidelijk. Maar de horror dringt nog dieper door. Het zijn de stijl én het theoretisch raamwerk van *hyperstition* die deze stijlkeuze filosofisch legitimeert die een zekere transcendentale horror bewerkstelligen.

Een steeds wederkerende zin in het werk van de CCRU kan dit illustreren. Zo staat er in de tekst *Origins of the Cthulhu Club*: “*We thought we were making it up, but all the time the Nma were telling us what to write.*”¹⁷⁹ In een interview vertelt Land het volgende: “*John Carpenter's In The Mouth of Madness includes the (approximate) line: “I thought I was*

¹⁷⁷ CCRU, “Flatlines”, 103.

¹⁷⁸ Mark Fisher, “Gothic Materialism”, *PLI* 12 (2000): 230–43, 234.

¹⁷⁹ CCRU, “Origins of the Cthulhu Club”, 64.

making it up, but all the time they were telling me what to write.”¹⁸⁰ Bij het beoefenen van *hyperstition* wordt het schrijven in zekere zin uit handen gegeven. Het is onmogelijk om een *hyperstition* te schrijven, je articuleert louter wat ‘they’ willen zeggen. Land specificeert: “‘They’ are the Old Ones (explicitly), and this line operates at an extraordinary pitch of hyperstitional intensity. From the side of the human subject, ‘beliefs’ hyperstitionally condense into realities, but from the side of the hyperstitional object (the Old Ones), human intelligences are mere incubators.”¹⁸¹

Via *hyperstition* wordt *the Outside* uitgenodigd om te spreken. Via de stilistische methodologie van *hyperstition* waarbij een fictioneel netwerk de infiltreert, wordt er een bepaald positief *unbelief* geïnstalleerd. Deze methode zorgt ervoor dat het schrijven in zekere zin uit handen wordt gegeven. Het is niet langer de menselijke, ‘reële’ auteur die schrijft maar de ficties (die, zoals we zagen een inherente connectie tot *the Outside* hebben) die zichzelf verwerkelijkt hebben doorheen de menselijke incubator. Zoals we zagen bij de notie van *unbelief* gaat er niet langer om of men al dan niet gelooft wat men aan het schrijven is: het zijn ‘zij’ die ons dicteren wat te schrijven. In de laatste analyse worden deze ‘zij’ dan vereenzelvigd met *the Outside* als dusdanig, de CCRU ziet bijgevolg *hyperstition* als een manier om *the Outside* uit te nodigen in het ‘binnen’ en het zo een stem te geven. Maar hier schuilt de horror. Als we het *Outside* werkelijk in het ‘binnen’ uitgenodigd hebben, dan is binnen niet langer het binnen. Als ‘The Thing’ ons dicteert wat te zeggen is het niet langer datzelfde ‘ons’ dat iets zegt: “*We sense that It includes us, but we [know we] cannot know It, since to admit It is to become It and to become It is to cease to be who we are*”¹⁸²

Het is ook daarom dat de accelerationistische tendens in het werk niet per se een ontkrachting van het methodologisch potentieel van *hyperstition* is. Het is een logisch gevolg van wat *the Outside* de beoefenaars van *hyperstition* dicteert. *Hyperstition* zette een dynamiek in beweging die *the Outside* liet spreken, de accelerationistische uitingen zijn logische strijdkreten van een dergelijke exterioriteit. De accelerationistische tendens in het werk van de CCRU toont niet dat *hyperstition* een louter articulerende notie is die politiek aangevuld moet worden, het toont louter dat *hyperstition* een soort inhumane rationaliteit aan het werk heeft gezet die ook, niet enkel, politiek geoperationaliseerd kan worden. Ik haalde al enkele keren

¹⁸⁰ Land, “Hyperstition: An Introduction”.

¹⁸¹ Land, “Hyperstition: An Introduction”.

¹⁸² Fisher, “Gothic Materialism”, 234.

Fisher's beklag aan: "*You're not allowed to follow these things where they want to go*"¹⁸³. De accelerationistische tendens is geen negatie van *hyperstition*, maar simpelweg een gevolg van het uit handen geven van het schrijven en kijken waar 'het' naartoe wil.

Dit is de transcendente horror van *hyperstition* in zijn meest rijke invulling. Wat begint bij een stilistisch experiment eindigt met een theorie die postuleert dat er een soort *Outside* het binnen van de menselijke vermogens kan infiltreren. Sterker nog, doorheen *hyperstition* is dit al aan het gebeuren. Het lezen en beoefenen van *hyperstition* wordt zo een quasi-mystieke ervaring. Het is een opening naar krachten die onze menselijke vermogens fundamenteel te boven (of: te buiten) gaan. Fisher verwoordt het als volgt: "*It is not a matter of speaking the unspeakable, but of vocalising the extra-linguistic or the non-verbal and thereby letting the Outside in.*

Admit it, count zero, get out."¹⁸⁴

Deze mystieke horrorervaring heeft als gevolg dat de lezer zichzelf aan een ontologisch kruisverhoor moet onderwerpen. Wat ben ik wezenlijk? Want als de *hyperstition* theorie steek houdt, en fictionele netwerken de realiteit kunnen infiltreren, waarop een *unbelief* wordt geïnstalleerd om zo uiteindelijk *the Outside* aan het woord te laten; uit wat bestaat de resulterende 'ik' nog? Land stelt de lezer expliciet de vraag: "*How would it feel to be smuggled back out of the future in order to subvert its antecedent conditions? To be a cyberguerilla, hidden in human camouflage so advanced that even one's software was part of the disguise? Exactly like this?*"¹⁸⁵ Wie is er eigenlijk aan het woord? En als we de kritiek van de CCRU op de lineaire temporaliteit ernstig nemen: eens *the Outside* is geïnfiltreerd, was er ooit iets anders in het 'binnen'?

Het einde van de CCRU-experimenten eindigde volgens ooggetuigen als volgt: "*a 'punishing regime' of too much thinking and drinking drove members into mental and physical crises.*"¹⁸⁶

De transcendente horrorverhalen van Lovecraft vertellen over confrontaties van personages met een zekere *Outside*: "*The encounter with the outside often ends in breakdown and psychosis.*"¹⁸⁷ Laat ons volgende radicale hypothese overwegen: de beruchte geschiedenis en soms onthutsende anekdotes van de CCRU zijn niets meer of minder dan het bewijs van het

¹⁸³ Reynolds, "Renegade Academia - The CCRU."

¹⁸⁴ Fisher, "Gothic Materialism", 242.

¹⁸⁵ Land, "Circuitries", 318.

¹⁸⁶ Beckett, "Accelerationism: How a Fringe Philosophy Predicted the Future We Live In".

¹⁸⁷ Fisher, *The Weird And The Eerie*, 23.

potentieel dat *hyperstition* in zich draagt. De afwezigheid van Lovecraftiaanse personages in het werk van de CCRU wordt gecompenseerd door de radicale aanwezigheid ervan in de *hyperstitional* praktijk van de CCRU.

Dat zo goed als iedereen die ooit verbonden was aan de CCRU heden ten dage afstand heeft genomen van de *theory-fiction* stijlexperimenten en de centrale notie van *hyperstition* is jammer. Zo is Land eerder een neoreactionair opiniemaker op sociale netwerksite X geworden, schrijft Negarestani weer in een stijl die veeleer academisch is en lijkt Plant de filosofie zo goed als volledig achterwege gelaten te hebben.

Dat een terugkeer naar een meer orthodoxe stijl niet zonder gevaren is, is gebleken uit deze thesis. Stijl en inhoud staan in een constante wisselwerking, wanneer men de stijl drastisch inperkt zullen er inhoudelijke implicaties zijn. Deze golf van *disavowal* zou kunnen betekenen dat de openheid tot *the Outside* finaal afgesloten wordt. Laat deze thesis in elk geval een pleidooi zijn voor het denken buiten stilistische en inhoudelijke orthodoxie. De CCRU en consoorten gingen ons voor, en door hun sprak *the Outside*. Wie zijn wij om te bepalen waar het heen mag gaan?

6. Cyber-symposium

Bijna alle grote namen die ooit verbonden waren met CCRU en/of theory-fiction hebben hier heden ten dage op een of andere manier afstand van genomen. Graag wens ik, misschien net daarom, een bescheiden eerbetoon te brengen aan deze intrigerende manier van schrijven en denken. Het leek mij in dat verband gepast om dit in de karakteristieke CCRU/hyperstition/theory-fiction stijl te doen. Tijdens mijn lectuur van de teksten van de CCRU en Nick Land heb ik de meest voorkomende stilistische ingrepen proberen op te lijsten. Aan de hand van deze lijst heb ik het volgend stukje tekst opgesteld.

I

Het verhaal gaat als volgt - maar eigenlijk is het al te laat:

Flux van hyperlinks maakt plaats voor fossielen, cyber-organische bloggers transformeren in een kerkhof van gedeactiveerde doorverwijzingen. Defecte academicus ontruimt zichzelf voor stoffige neoreactionair. LSD_Lemurs met Prozac_Pessimisme.

Misschien houden we het nog enkele jaren uit maar je bent beter af als je een nieuwe koopt
+ de dranklucht was al jaren niet meer te harden
++ mecha-melancholie is auto-oplossend
/gemaakt uit roestvrij staal.

WaybackMachine als laatste hoop voor het grijpen van een nostalgie naar hetgeen altijd al
'voor mijnen tijd' was: "*Sorry.*

This URL has been excluded from the Wayback Machine."

*"If time-travel ever happens, it always does."*¹⁸⁸ Maar blijkbaar niet vandaag.

De URL die ik ingaf om dit resultaat te bekomen is cold-me.net, een nu gedeactiveerde blog van Reza Negarestani. Schaamte fnuikt het tijdreizen en voedt de speculatie. Maar één ding staat buiten kijf: 'Cold-me' is slechts een van de vele *theory-fiction* martelaren die nu, in verschillende mate van intensiteit, afstand hebben genomen van deze ooit zo beloftevolle stijlform.

Cyclonpedia. Enter. Goodreads, Bol, ... alle wegen leiden naar – oud nieuws. Zekere tragiek in dit alles.

Esc

esc

esc esc esc, ... cyberspace gestratificeerd. Impotent escapisme of een gedeelde zoektocht naar een uitweg, een vlucht uit het labyrint? *One man's trash is another man's escape...*

II

*"I don't want to get into retrospectively condemning my ancient work – I think it's best to gently back off. It belongs in the clawed embrace of the undead amphetamine god."*¹⁸⁹ Dat is

¹⁸⁸ CCRU, "Lemurian Time War", 48.

¹⁸⁹ Maya B. Kronic, "Nick Land: An Experiment in Inhumanism". Readthiswtf, 2012. Geraadpleegd 27 juli 2024, <http://readthis.wtf/writing/nick-land-an-experiment-in-inhumanism>.

hoe Nick Land zijn verhouding tot *Fanged Noumena*, het beruchte boek dat de figuur van Land katapulteerde in de canon van de internet-mythologie, beschrijft. Maar hoe halfdood het wezen, waar aldus Land de teksten uit *Fanged Noumena* toe behoren, ook mag zijn, de producties van deze doorsnoven machinale entiteit waren grensverleggend.

Mijn eerste ontmoeting met Vaaung verliep relatief amicaal, hoewel de ietwat onorthodoxe aard van het wezen mij onmiddellijk opviel. Een pijnlijke discrepantie ontblootte zich.

Ik hielp het weer recht, armen onder de schouders en tillen. De queeste kon beginnen.

“This is a cool radio station, ’it said to its sister.

“The radio isn’t on”¹⁹⁰ zei ik.

De waanzin als bewijs of als tragedie – wat in elk geval voorafging:

Het internet belichaamde een rizomatische flux – level 0 democratiseert het denken uit de academische spiraal ondanks alles – knipper met de ogen en *“Can what is playing you make it to level 2?”¹⁹¹*

Niemand had ‘het’ in zich.

Wie heeft dan uiteindelijk het pleit gewonnen?

De speed god draait, en draait, het graf in en uit...

¹⁹⁰ Nick Land, “A Dirty Joke”, in *Fanged Noumena* (Falmouth: Urbanomic, 2011), 629-34.

¹⁹¹ Nick Land, “Meltdown”, in *Fanged Noumena* (Falmouth: Urbanomic, 2011), 441-59, 456.

7. Conclusie

Deze paper centraliseerde zich rond de notie van *hyperstition*. Om hierop grip te krijgen gaf ik eerst een korte geschiedenis van de CCRU, de entiteit die dit neologisme verzoon, gegeven. Cruciaal daarbij was hoe Nick Land en Sadie Plant de cybernetica een nieuwe configuratie gaven. In plaats van te focussen op de negatieve feedbackprocessen die het systeem doen stabiliseren, zagen Land en Plant meer heil in de positieve feedbackprocessen, die het systeem doen escaleren. Deze cyberpositieve cybernetica bleek essentieel voor het begrijpen van de CCRU en *hyperstition*.

Vervolgens werd de kern van *hyperstition* besproken, namelijk het “makes itself real”-mantra: *hyperstitions* zijn ficties die zichzelf verwerkelijken. In *hyperstition* staat dus het magische van de fictie centraal: een fictie, een teken, is magisch wanneer het een zekere impact op de realiteit kan bewerkstelligen.

In een exploratie van de CCRU Mythos werd duidelijk dat het voor de CCRU erom gaat een fictioneel netwerk te creëren, dat zo de realiteit kan infiltreren. Zo zagen we hoe de CCRU doorheen hun hele werk fictionele entiteiten oproept om deze dan te laten interageren met reële entiteiten. Deze werkwijze illustreerde dat *hyperstition* niet gaat om een theoretisering van fictie, maar daarentegen het hele onderscheid tussen theorie en fictie tenietdoet.

Het werd duidelijk hoe voor de CCRU de relatie tussen fictie en de realiteit er niet een van reflectie is, maar wel een wederzijdse beïnvloeding. Deze *cyberneticization of fiction* bewerkstelligt dus een feedbackcircuit tussen fictie en de realiteit. Hier werd het belang van de cyberpositieve cybernetica van Land en Plant andermaal duidelijk. *Hyperstitions*, als ficties die zichzelf verwerkelijken, moeten precies via een dergelijk cyberpositief circuit zichzelf het bestaan in escaleren. Een Wieneriaanse cybernetica van de stabiliteit zou fictie namelijk nooit buiten haar eigen voegen laten treden.

Vervolgens werd de notie van *unbelief* verduidelijkt. Waar het bij geloof in het alledaagse gebruik draait om het geloven in iets, werd duidelijk dat het bij *unbelief* net draait om de opschorting van dit concreet geloven-in. Op die manier werd de klassieke invulling van de noties waarheid en valsheid, geconcipieerd als de al dan niet overeenstemming van een teken met iets in de realiteit, evenzeer geproblematiseerd. Met *unbelief* wil de CCRU afstappen van een passief geloven-in, om zo tot een productieve kracht van het geloof te komen. Het werd duidelijk hoe de CCRU, via de hybride stijl die fictieve en reële elementen met elkaar laat

interageren, dit *unbelief* op een zekere manier in de lezer wil installeren. Dit toonde hoe de CCRU stijl zélf als filosofische argumentatie ziet.

Het is ook op dit punt dat het beruchte Numogram ter sprake kwam. Deze occult ogende figuur die de decimale getallen in een zekere verhouding tot elkaar plaatst werd gecontrasteerd met de *Tree Of Life*. Waar het bij deze laatste noodzakelijk is om te geloven in zaken extern aan het diagram zelf, is dit bij het Numogram allerm minst het geval. Het Numogram werkt, of je er nu in gelooft of niet.

Na al deze bespiegelingen drong de notie van tijd zich op, meer bepaald het reizen erdoor. De CCRU onderstreept de absolute onontkoombaarheid van het tijdreizen: als je een keer door de tijd reist, dan gebeurt het altijd. Tijdreizen kan niet alleen in de toekomst gebeuren want het loutere bestaan ervan in de toekomst zorgt ervoor dat ook het heden eraan blootgesteld wordt. We zagen dat de uitvinding van tijdreizen dus retroactief alle gebeurtenissen ervoor ook moet veranderen.

De CCRU's obsessie met het tijdreizen was te verklaren aan de hand van hun aversie voor een lineaire, stabiele temporaliteit. De CCRU voerde strijd tegen de AOE, die we identificeerden als de engelbewaarder van de tijdslijn. Tegenover deze temporaliteit plaatste de CCRU daarentegen een temporaliteit van de glitch en het toeval.

Vervolgens zagen we hoe *hyperstition* zelf een zeker reizen door de tijd bewerkstelligt, via de notie van de *coincidence intensifiers*. Het voorbeeld van *Lemurian Time War* bleek in dat verband exemplarisch. In die tekst wordt de Amerikaanse schrijver William Burroughs betrokken in een tijdoorlog. Op het eerste gezicht lijkt de keuze voor Burroughs arbitrair. Maar gezien de *hyperstition* zichzelf werkelijk maakt, is de keuze voor Burroughs niet langer toevallig. Het toeval is geïntensiveerd en werkelijk causaal geworden. Het werd duidelijk dat teksten als *Lemurian Time War* dus niet begrepen moesten worden als ontplooiingen van dingen die reeds latent in het verleden aanwezig waren, maar veeleer als een retroactieve beweging van de toekomst naar het verleden.

Zo belandden we bij het sluitstuk van de *hyperstition* definitie, de zogenaamde *Call to the Old Ones*. De meest pertinente analyse van deze *Old Ones* vonden we bij horrorschrijver H.P. Lovecraft. De *Old Ones* in zijn kortverhaal *The Call of Cthulhu* belichamen een soort kosmische, absoluut niet-menselijke kracht. Het is deze dimensie van de *Old Ones* die ons uiteindelijk bracht tot Land's notie van *the Outside*.

Deze notie van *the Outside* werd besproken aan de hand van Land's lezing van Kant. Daar zagen we dat Land niet zozeer een probleem heeft met de concrete stellingen van Kant, maar eerder met het feit dat hij vrede neemt met zijn menselijke eiland der waarheid. Het is de lafheid om vrede te nemen met de onkenbaarheid van een *Outside*, die Land bijzonder vurig hekelt. Land wilt *the Outside* bevrijden van die menselijke greep, om zo tot die werkelijk onbekende, noumenale kennis te komen.

Bijkomend merkten we hier kort op hoe Land's notie van *the Outside* op het werk van de Franse filosoof Quinten Meillassoux anticipeerde. Zo zagen we hoe hij scherpe kritiek geeft op het correlationisme, het idee dat zijn en denken nooit apart van elkaar gevat kunnen worden. De tirade van Land tegen de antropocentrische wet van de macropod, die stelt dat het buiten altijd via het binnen moet passeren, sluit hier verrassend goed bij aan. We concludeerden dat ondanks al hun verschillen, Meillassoux en Land wel beiden een zeker gebrek aan avontuur in de filosofie vaststellen.

Als sluitstuk van deze thesis hebben we de relatie tussen *the Outside* en *hyperstition* gekarakteriseerd. Zo zagen we dat een zekere toewijding aan *the Outside* essentieel is om een entiteit als *hyperstitional* te beschouwen. Een dergelijke toewijding wordt duidelijk als we ons inbeelden wat er zou gebeuren met onze wereld als deze entiteiten ze kwamen bevolken. Zo zou er weinig veranderen moest Sherlock Holmes morgen naast ons lopen, en zou een confrontatie met de Lovecraftiaanse *Old Ones* grootschalig tot waanzin leiden. Deze laatste problematiseren onze menselijke vermogens, en dat is indicatief van een confrontatie met *the Outside*.

Deze paradoxale confrontatie werd verder uitgediept aan de hand van Mark Fisher's *The Weird and The Eerie*. Een object is *weird* als we het gevoel hebben dat onze registers tekortschieten om het adequaat te vatten, maar toch is het aanwezig. Het is een ervaring met datgene dat aan de ervaring zou moeten ontsnappen.

Dit bleek fundamenteel anders te liggen bij meer traditionele monsterlijke figuren zoals vampiers en draken. Hun monsterlijkheid bleek louter empirisch: het is simpelweg een aparte configuratie van zaken uit de wereld zoals die aan ons verschijnt. De monsterlijkheid van Lovecraftiaanse entiteiten bleek daarentegen transcendentiaal van aard.

Er werd nog opgemerkt dat het werk van Lovecraft zelden als doel heeft de lezer zélf bang te maken, in tegenstelling tot de klassieke horrorfictie. Desondanks kon zijn werk nog steeds

met recht en rede als horror omschreven worden. Waar het in het klassieke horrorverhaal gaat om de lezer bang te maken voor een concrete empirisch-monsterlijke entiteit, gaat het bij Lovecraft om een fundamenteel andere angst. Het is geen angst voor iets, het is een angst voor de absolute betekenisloosheid van angst en andere menselijke noties. Zijn teksten concipieerden we dus als zekere meditatie op het onbekende.

Snel werd duidelijk dat deze transcendente visie op horror de reden was dat de CCRU dermate door de man gefascineerd was. Want dat de *hyperstition* definitie eindigt met deze *Call to the Old Ones* betekent niets meer of minder dan dat de CCRU ook een dergelijke transcendente horror ambieert. Maar, zo zagen we, waar Lovecraft zijn transcendente horror operationaliseert op het niveau van personages en narratieven, speelt deze horror zich bij de CCRU veeleer op het stilistische, *hyperstitional* niveau af. De stijl bleek de horror.

Dat de notie van *the Outside* essentieel was voor *hyperstition* stond nu buiten kijf. Maar het verband leek sterker: de definitie van *hyperstition* leek een zeker methodologisch potentieel aan *hyperstition* toe te schrijven. *Hyperstition* is een manier om een contact met *the Outside* te bewerkstelligen. We botsten echter op een tendens in het werk van de CCRU die dit methodologische karakter van *hyperstition* leek tegen te spreken.

Deze tendens werd geïdentificeerd als een accelerationistische tendens. Meer specifiek is er veel weergalm van het Landiaanse accelerationisme te vinden in het werk van de CCRU. We zagen hoe volgens deze politieke doctrine de snelste weg naar *the Outside* het cultiveren van een ongebreideld kapitalisme is. De absolute deterritorialiserende krachten van het kapitalisme zullen de menselijke rationaliteit uiteindelijk ontmantelen. Meer specifiek zou dit gebeuren door de machinale, artificiële intelligentieprocessen.

Bovendien merkten we een affiniteit op tussen de *hyperstition* machinerie en het accelerationisme. Zo bleek het Landiaanse accelerationisme een logisch gevolg van het toepassen van de cyberpositieve cybernetica op het werk van Deleuze en Guattari. Ook had de machinale intelligentie die zich kan cultiveren doorheen een proces van kapitalistische escalatie veel weg van het zelfverwerkelijingsproces van *hyperstitutions*.

Deze accelerationistische tendens bewerkstelligde echter een zekere ambiguïteit. Want een wezenlijk accelerationisme lijkt te impliceren dat *hyperstition* zelf als methodologie tekortschiet. *Hyperstition* zou enkel een articulatie van het verlangen tot een contact met *the Outside* bewerkstelligen, die uiteindelijk politiek geoperationaliseerd moet worden.

De laatste vraag die ons op dit punt restte was het nagaan of er niet alsnog een methodologische lezing van *hyperstition* mogelijk was. De sleutel hiertoe bleek de notie van *unbelief*. Het werd duidelijk dat voor de CCRU de notie van *unbelief* gepaard ging met een zeker contact met *the Outside*. *Unbelief* is echter bij uitstek iets dat ook de ervaring van de lezer van *hyperstitions* karakteriseert, bijgevolg was het dus glashelder dat de CCRU *hyperstitions* als een zekere methodologie ziet. Het doel bleek het genereren van een zeker openheid tot *the Outside*, via de transcendente horror op het niveau van de stijl.

Allerlaatst merkten we echter op dat het niet alleen de stijl is, maar ook het theoretisch kader van *hyperstition* zelf waarin een transcendente horror schuilt. De CCRU ziet namelijk in *hyperstition* een manier om *the Outside* te laten spreken. Er wordt niets verzonnen, *the Outside* dicteert wat er gezegd moet worden. Het werd duidelijk dat voor de CCRU de praktijk van *hyperstition* een soort consistentie kon bewerkstelligen waarbij mijn het schrijven uit handen gaf. We zagen hoe het lezen en schrijven van *hyperstitions* zo een quasi-mystieke ervaring werd. Deze invulling van *hyperstition* gaat bovendien gepaard met een diepgaande horror: als *the Outside* via het binnen van de menselijke incubator spreekt, is het binnen dan nog werkelijk het binnen?

Dit verklaarde ook de accelerationistische tendens in het werk van de CCRU. Het is geen argument tegen het methodologische, mystieke karakter van *hyperstition*. Het is daarentegen simpelweg het gevolg van *hyperstition* heeft een inhumane rationaliteit aan het werk heeft gezet en die nu toont waar ‘het’ naartoe wilt. Dergelijke accelerationistische bespiegelingen zijn in dat verband allesbehalve vreemd.

Afsluiten deed ik met een eerbetoon aan de *theory-fiction* stijl, in de *theory-fiction* stijl.

Als laatste analyse is dit mijn gevoel bij deze thesis: *hyperstition* stond centraal als notie, en ik heb simpelweg gekeken waar het naartoe wou gaan. Het heeft mij gegidst doorheen een traject langs fictie, tijdreizen, *the Outside*, om uiteindelijk te belanden bij de diepste horror: wat als *the Outside* mij al die tijd dicteerde wat te zeggen?

Als deze thesis één zaak duidelijk heeft gemaakt dan is het wel dat stijl nooit louter stijl is. Stijl kan argumentatie zijn, stijl kan methodologie zijn. Laat ons de stijl niet langer van zijn potentieel ontnemen door deze te zien als een loutere vormgeving van een zekere inhoud. De CCRU leerde ons dat stijl en inhoud in een voortdurende wisselwerking staan. Alleen al dat inzicht maakte dit onderzoek het onderzoeken waard.

8. Bibliografie

- “Accelerationism & Capital with Nick Land”. Geüpload door Hermitix Podcast, 13 oktober 2018. Geraadpleegd 22 juli 2024. <https://www.youtube.com/watch?v=FgEqQujsNTY>.
- Beckett, Andy. “Accelerationism: How a Fringe Philosophy Predicted the Future We Live In”. *The Guardian*, 8 september 2021.
<https://www.theguardian.com/world/2017/may/11/accelerationism-how-a-fringe-philosophy-predicted-the-future-we-live-in>.
- Burroughs, William S. *Ghost Of Chance*. Serpent’s Tail, 1995.
- CCRU. “A Short Prehistory of Ccru”. Cybernetic Culture Research Unit. Geraadpleegd 1 augustus 2024. [https://ccru.net/id\(entity\)/ccruhistory.htm](https://ccru.net/id(entity)/ccruhistory.htm).
- . “APOCALYPSE – BEEN IN EFFECT?” Cybernetic Culture Research Unit.
Geraadpleegd 8 augustus 2024. <https://ccru.net/syzygy/apoc.htm>.
- . “Appendix 1: Ccru Glossary”. In *Writings 1997-2003*, 357–70. Falmouth: Urbanomic, 2017.
- . “Communiqué One: Message to Simon Reynolds (1998)”. In *Writings 1997-2003*, 7. Falmouth: Urbanomic, 2017.
- . “Communiqué Two: Message to Maxence Grunier (2001)”. In *Writings 1997-2003*, 9–12. Falmouth: Urbanomic, 2017.
- . “Cybernetic Culture”. In *#Accelerate*, 315–20. Falmouth: Urbanomic, 2014.
- . “Flatlines”. In *Writings 1997-2003*, 101–19. Falmouth: Urbanomic, 2017.
- . “Inside the Architectonic Order of the Eschaton”. In *Writings 1997-2003*, 79–81. Falmouth: Urbanomic, 2017.
- . “Lemurian Time War”. In *Writings 1997-2003*, 33–52. Falmouth: Urbanomic, 2017.
- . *Numogram*. z.d. <https://ccru.net>.

- . “Origins of the Cthulhu Club”. In *Writings 1997-2003*, 59–64. Falmouth: Urbanomic, 2017.
- . “Pandemonium”. In *Writings 1997-2003*, 241–43. Falmouth: Urbanomic, 2017.
- . “Qabbala Unshelled”. In *Writings 1997-2003*, 305–7. Falmouth: Urbanomic, 2017.
- . “Review of Ccru’s Digital Hyperstition”. In *Writings 1997 - 2003*, 13–16. Falmouth: Urbanomic, 2017.
- . “Spheres and Degrees of the AOE”. In *Writings 1997 - 2003*, 83–93. Falmouth: Urbanomic, 2017.
- . “Split-Second Timing”. In *Writings 1997-2003*, 175–84. Falmouth: Urbanomic, 2017.
- . “Syzygy”. Cybernetic Culture Research Unit. Geraadpleegd 14 juli 2024.
<https://ccru.net/syzygy.htm>.
- . “The Vault of Murmurs”. In *Writings 1997-2003*, 65–71. Falmouth: Urbanomic, 2017.
- . “Who’s Pulling Your Strings?” In *Writings 1997-2003*, 17–30. Falmouth: Urbanomic, 2017.
- . *Writings 1997-2003*. Falmouth: Urbanomic, 2017.
- . “Y2paniK”. In *Writings 1997-2003*, 215–18. Falmouth: Urbanomic, 2017.
- De Rosnay, J. “Feedback”. Principia Cybernetica Web, 6 januari 1997. Geraadpleegd 7 juli 2024. <http://pespmc1.vub.ac.be/FEEDBACK.html>.
- Deleuze, Gilles, en Félix Guattari. *A Thousand Plateaus: Capitalism and Schizophrenia*. Vertaald door Brian Massumi. Bloomsbury Academic, 2013.
- . *Anti-Oedipus: Capitalism and Schizophrenia*. Vertaald door Hurley Robert, Mark Seem, en Helen R. Lane. Bloomsbury, 2013.

Fisher, Mark. *Flatline Constructs: Gothic Materialism and Cybernetic Theory-Fiction*.

Exmilitary Press, 2018.

———. “Gothic Materialism”. *Pli* 12 (2000): 230–43.

———. *K-punk: The Collected and Unpublished Writings of Mark Fisher*. National Geographic Books, 2018.

———. *The Weird And The Eerie*. London: Repeater Books, 2017.

———. “Why K?” In *K-Punk*, 19–20. National Geographic Books, 2018.

Greenspan, Anna. “Capitalism’s Transcendental Time Machine”. PhD Thesis, University of Warwick, 2000.

Ireland, Amy. “The Poememenon: Form as Occult Technology”. Urbanomic, 2017.

Geraadpleegd 20 juli 2024. <https://www.urbanomic.com/document/poememenon/>.

Kant, Immanuel, Paul Guyer, en Allen W. Wood. *Critique of pure reason*, 1998.

Kierkegaard, Søren. *Of, Of: een levensfragment*. Vertaald door Jan Marquart Scholtz.

Amsterdam, Nederland: Boom, 2007.

K-Punk. “HYPERSTITUTION UPDATE”. k-punk.org, 26 juni 2004. Geraadpleegd 13 juli 2024.

<https://k-punk.org/hyperstition-update/>.

Kronic, Maya B. “’89 domande a Maya B. Kronic – Urbanomic & CCRU (Cybernetic Culture Research Unit)”. The1989, 25 augustus 2023. Geraadpleegd 27 juli 2024.

<https://www.the1989.it/2023/08/25/89-domande-a-maya-b-kronic-urbanomic/>.

———. “Nick Land: An Experiment in Inhumanism”. Readthiswtf, 2012. Geraadpleegd 27 juli 2024. <http://readthis.wtf/writing/nick-land-an-experiment-in-inhumanism>.

———. “Towards a Transcendental Deduction of Jungle (Interview) (Part 1)”. Readthiswtf, 2019. Geraadpleegd 13 augustus 2024. <https://readthis.wtf/writing/towards-a-transcendental-deduction-of-jungle-interview-part-1/>.

Land, Nick. “A Dirty Joke”. In *Fanged Noumena*, 629–34. Falmouth: Urbanomic, 2011.

- . “Circuitries”. In *Fanged Noumena*, 289–318. Falmouth: Urbanomic, 2011.
- . “Hyperstition: An Introduction”. 0(Rphan)D(Rift>) Archive, 2008. Geraadpleegd 19 juli 2024. <https://www.orphandriftarchive.com/articles/hyperstition-an-introduction/>.
- . “Kant, Capital, and the Prohibition of Incest: A Polemical Introduction to the Configuration of Philosophy and Modernity”. In *Fanged Noumena*, 55–80. Falmouth: Urbanomic, 2011.
- . “Machinic Desire”. In *Fanged Noumena*, 319–44. Falmouth: Urbanomic, 2011.
- . “Making it with Death: Remarks on Thanatos and Desiring-Production”. In *Fanged Noumena*, 261–87. Falmouth: Urbanomic, 2011.
- . “Meltdown”. In *Fanged Noumena*, 441–59. Falmouth: Urbanomic, 2011.
- . “Non-Standard Numeracies: Nomad Cultures”. In *Fanged Noumena*, 531–44. Falmouth: Urbanomic, 2011.
- . *Phyl-Undhu: Abstract Horror, Exterminator*. Time Spiral Press, 2014.
- . “Qabbala 101”. In *Fanged Noumena*, 591–605. Falmouth: Urbanomic, 2011.
- . *Templexity: Disordered Loops Through Shangai Time*. Urbanatomy Electronic, 2014.
- Lovecraft, H.P. “Notes on Writing Weird Fiction”. The H.P. Lovecraft Archive, 1937. Geraadpleegd 12 oktober 2024. <https://www.hplovecraft.com/writings/texts/essays/nwwf.aspx>.
- . “The Call of Cthulhu”. In *The Call Of Cthulhu And Other Weird Tales*, 61–98. Random House, 2011.
- Lovecraft, H.P., Clark Ashton Smith, en David E. Schultz. *Dawnward Spire, Lonely Hill: The Letters of H. P. Lovecraft and Clark Ashton Smith: 1922-1931*. Hippocampus Press, 2020.

Mackay, Robin, en Armen Avanessian. *#Accelerate: The Accelerationist Reader*. Falmouth: Urbanomic, 2014.

Mackay, Robin, en Ray Brassier. “Editors’ Introduction”. In *Fanged Noumena*, 1–54. Falmouth: Urbanomic, 2011.

Marks, Gregory. “A Theory-Fiction Reading List”. *The Wasted World*, 3 november 2018.

Meillassoux, Quentin. *After Finitude: An Essay on the Necessity of Contingency*. Bloomsbury Publishing, 2010.

Moynihan, Thomas. *Spinal Catastrophism: A Secret History*. Falmouth: Urbanomic, 2019.

Negarestani, Reza. “Engineering The World, Crafting The Mind”. NERO Editions, 12 september 2018. Geraadpleegd 20 juli 2024. <https://www.neroeditions.com/docs/reza-negarestani-engineering-the-world-crafting-the-mind/>.

Numogram Tree of Life Meme. 2021. <https://x.com/paralexex/status/1399938338438750213>.

Plant, Sadie, en Nick Land. “Cyberpositive”. In *#Accelerate*, 303–13. Falmouth: Urbanomic, 2014.

Hyperstition. “Polytics”, 7 juni 2004. Geraadpleegd 22 juli 2024. <http://hyperstition.abstractdynamics.org/archives/006777.html>.

Reynolds, Simon. “Renegade Academia - the CCRU”, 2014. Geraadpleegd 4 juli 2024. <https://reynoldsretro.blogspot.com/2014/04/renegade-academia-ccru.html>.

Trent, Linda. “Farmer’s Syndrome (or why Sherlock Holmes is not hyperstitional)”. Hyperstition, 18 juli 2004. Geraadpleegd 12 augustus 2024.

<http://hyperstition.abstractdynamics.org/archives/003647.html>.

———. “HOW DO FICTIONS BECOME HYPERSTITIONS?” Hyperstition, 19 juni 2004. Geraadpleegd 23 juli 2024.

<http://hyperstition.abstractdynamics.org/archives/003345.html>.

Wiener, Norbert. "CYBERNETICS". *Scientific American* 179, nr. 5 (1948): 14–19.

<http://www.jstor.org/stable/24945913>.

Zer0 Books and Repeater Media. "The K-Files Presents 'Robin Mackay: A CCRU

Retrospective'", 14 februar 2022. <https://www.youtube.com/watch?v=jgUkQTRtagc>.